crimen notum; cùm ex ſcriptis in ſcelem nec remanſerat veſtigium.

Ioſeph.

12 Suffragatur cogitationi Ioſephus. *De membrana* (inquit, 3, *Antiquit.* cap. 10.) *delectum nomen in phiălam ſacerdos exprimit, atque poculum bibendum porrigit.* Formetur ergo fœminam contra proceſſus: in ſententiam ſcrutandi ſunt actus. In quam & ex quo fulminanda ſententia? Aquis amariſsimis lachrymarum epotis, non ſunt acta. Perperàm etiam in peccatrice iudicabitur crimen; ubi non apparent neque ſcripta neque nomen. Aſtruit articulus fœminæ, propter adulterium ad Chriſtum, tanquàm iudicem, adductæ.

Ioann. 8. 4.

Hæc mulier (dicunt actores) *modò deprehenſa eſt in adulterio. In lege Moyſes mandavit huiuſmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?* An quòd compleretur lex? Lex iam executiöni mandata; cum illa ploraret, alto pudore diffuſa. Vide Novarin. hic. Pudet, convicta criminis hæret. Bibebat aquas amariſsimas in dolore pœnitudinis, teſtibus occulis. Ad iudicem propter damnationem delata; ſed condemnavit nemo. Iudex electus illi etiam dixit:

Verſ. 11.

Nec ego te condemnabo. Scripta deleverat pœnitentia; & iudex non condemnat, quia non ſunt acta. Sine cauſa perlicłitabitur vita mulieris. Nihil conſtat ex ſcriptis. Eſt calumnia: fugiunt teſtes. Calumnia, & modò in adulterio fraganter comprehenſa eſt? Calumnia: penituit cor. Nullam meretur pœnam, iuxta præſentem iuſtitiam. Eſt ſine crimine, præ criminis vehementiore dolore. Lex non iubet huiuſmodi lapidare. Adulteram iubet, ſed non quam pœnitet, hauſtà lachymarum amaritudine, & fletus acerbitate. Hæc mulier non eſt huiuſmodi. Nemo auſus ſuffragari præiudicio. *Nec ego te condemnabo.* Quare? Ex accuſatione conſtat. *Hæc mulier*, dicitur. Quomodò vocatur? Tacetur. Vel cum crimine calumnia eſt. Cuius qui vindex damnabit crimen, ſi non eſt nomen? Profectò à iure forma fulminatur abſolutionis, ubi nil conſtat de nomine nec ſcriptis. Tertullian. ad *Senator. Apoſtat.* v. ult.

Cui criminis dolet, & res & nomina delet.

Tertull.

Non erit in culpa, quem pœnitet ante fuiſſe.

D. v. 15.

13 De aquis amariſsimis, quarum potio ab Hebræis *Sutha* vocatur, ut inquit Petr. Cunæus, 1. de *Republ. Hebr.* cap. 12. dicitur, quòd eſſet *ſacrificium & oblatio inveſtigans adulterium.* Utique, ubi non eſt criminis pœnitudo, oblatione lachymarum: equidem dum intervenit pœnitentia, evaneſcit inveſtigatione vel patens culpa; quoniam dum ex eius dolore è pectore erumpit fletus, ſacrificium Deo ſpiritus contribulatus: quod quidem placidè accipit; igitur in tempore tribulationis peccata dimittit. En adultera

Quæ potio Sutha, apud Hebræos.

Sedul. 4. v. 219.

Quam Phariſeä manus, placido ſub iudice
ſiſtens,
Quùm damnare parat, plus liberat.

Quàm Deo acceptũ ſacrificium lachrymarũ

Haud turbet in deſperationem multitudo peccatorum, quùm in ſpiritu tribulato inſit ſacrificium lachrymarum: etenim conciliätrix gratiæ ſolicita pœnitentia, proijcit in mare, ne videäntur ſummerſa cuncta peccata. Peccatum adulteræ in membrana ſcriptum, dilutum aqua illi propinabatur in potum. Quorsùm ergo? Ut videretur an ſederet, vel non ſederet ſtomacho. Noſtrates: *Que eſtomago la hacia.* An dulcedo in facto, ex examine eſſet viſcerum amaritudo: & ex eo quod amaricaret ſtomachus, fictæ dulcedinis eſſet fletus amarus; quo poſsit delere ſcripta in examinis cauſa: etenim ſi potu viſceribus amaricabat peccatum; ex ſcriptis ad cauſam, nec unum apparebat elementum. Vernaculè: *Entrando la amargura de la penitencia en la culpada, no parecia de lo eſcrito ni una letra.* Prudent. in *Pſychom.* à v. 967.

Evaneſcit corpus criminis, dolore cordis.

Prudent.

O quoties animam vitiorum peſte repulsà
Senſimus incaluiſſe Deo! Quoties tepefactũ
Cœleſte ingenium, poſt gaudia candida retrò
Ceſsiſſe è ſtomacho!

Iſai. 32. 20.

Ergo ſeminemus *ſuper aquas*, ut ex criminum miſeria alluceät nobis felicitas: igitur fluminis imputus lachrymarum, operit multitudinem peccatorum.

Gemma Alexand. Magni.

14 De ſingulari gemma Alexandri Magni, dixi hic *Tautolog.* 1. *D.* 4. *n.* 2. alioque colore agam, *Tautolog.* 9. *D.* 5. *n.* 6. Lapillus erat ex ſe pretioſior, ſed ex ſummo pondere æſtimabilior; quippe in ſtatera collocatus ut in libramen elevari poſſet, non erat pondus. Unde huiuſmodi conditio oriretur, à Gymnoſophiſta interrogatur: cauſam haud indicavit; ſed pulverem, aut cinerem ſuper lapillum iniecit, quo ſtatim in ſtatera ſursùm ſine pondere attolitur, paleà levior. Quid expreſsius & ſignatius in noſtram cauſam, pro indice ponderoſæ culpæ atque levis pœnitentiæ? Culpa eſt lapis oneris, in divinæ iuſtitiæ libra: pondus propendet in Tartara. Per cinerem, aut pulverem dolor de peccatis ſignatus eſt; qua cauſa in cinere & pulvere pœnitentiam agit cor. Crimen gravat, dolor levat: & ita levat; ut criminum maiora pondera, per pœnitentiam leviora ſint plumà. Regnum criminis erat regnum Baltaſaris. Appenſum in Iuſtitiæ divinæ ſtatera fuit. *Cogitationes eius conturbabant eum.* Præut in criminum dolorem conſcientia inſtabat percutiens; *appenſus, inventus eſt minus habens.* O infelix, pulverem adverſus pondus flagitiorum refugiens! etenim ſi ſuperpoſuiſſet perfectæ, plenæ cinerem pœnitudinis; totum criminum pondus in ſtatera nullius ponderis. Paulin. in *Carm. Baptiſt.* v. 292.

Terra pondus pœnitens minuit pondus peccati.

Daniel. 5. 6.

Verſ. 27

Paulin.

O verè quod ais, pondus leve, quodque
cohæret
Suäve iugum; toties homini ignoſcitur uni.

15 Haud ideo quia ſunt pharmaca, haurienda à pectoribus aconita. Quamvis ſit ſcutum, haud exponendum pectus vibrationi telorum. Phreneticus eſſet, qui proijceretur ex nave gratiæ, ad procelloſum fretum: quoniam prompta tabula poſt naufragium. Malum accipere vulnus, quoniam non aberit medicus. Dixi encomia pœnitentiæ, non ut confidas; ſed ne diffidas: imò ut gaudeäs, quòd ſi crimen, adipiſci valeäs reconciliationem. Ut ſis ipſe qui eras ante amiſsionem gratiæ; & ipſe alius peſſundato ab odio crimine: etenim ſi de gratia ad gloriam in reſurrectione corporis, homo ipſe & non alius; ipſe debet eſſe & alius, ubi per pœnitentiam anima ſurgit de peccamine ad gratiam; ut renovetur & denuo floreät, qui crimine aruërat. Monet Boëtius, de *Conſolation. Philoſophic.* lib. 3. Metr. 1. à v. 1. & 4. v. 7.

Conceditur pœnitentia nõ in crimẽ, ſed contra deſperationem.

Boet.

Qui ſerere ingenuum volet agrum,
Liberat arva priùs fruticibus,
Falce rubos, filicemque reſecat:
Dulcior eſt apum mage labor,
Si malus ora priùs ſapor eät.
Gratius aſtra nitent, ubi Notus
Deſinit imbriferos dare ſonos.
Lucifer ut tenebras pepulerit,
Pulchra dies roſeos agit equos.
Tu quoque in falſa ruëns bona priùs,
Incipe colla iugo retrahere.
Vera dehinc animum ſubierint.
Quis illos igitur putet beätos,
Queis miſeri tribuant honores?

*** *** *** ***
*** *** ***
*** ***

DIDASCALIA IV.

Inter homines amicitia vel nulla, vel falſa.

Iob 19. 17.

1 IPSE *& non alius*, in felici corporis reſurrectione dicitur Iobus. In gloria claret amicus, perſiſtente gratiä; quæ ſæpeſæpiùs mutatur ex gloria, ex cuius abſentia conſtat vel deficit amicitia: unde in gloria cœleſti, non alius dicitur ipſe; quippequàm in amicitia ſæculi (cùm ſit ex gloria) amor apparet perfidia: etenim in arctiore qui gloriatur ut amicus, ipſe non ipſe ſed alius. Ita ut dicit Plautus in *Trinum.* Act. 3. Scen. 2. v. 19. & Euripid. in *Hippolyt.* v. 955.

Amicus inventus difficilis.

Plaut.

Nimium difficile eſt reperiri amicum,
Ita ut nomen cluet, ut ſine cura dormias.
Venantur enim gratiam magnificis verbis,
Interim facinora turpia moliuntur.

Euripid.

Fugiendos moneö.

Hoc opus, & labor. Alij fiduciä fallunt, alij cautione recedunt. Non eſt animi nota: quandoquidem quæ fides videtur magna (quippe tantùm videtur) patet perfidia; & eò nocentior, quò reſplendet candor.

Senec. in *Furent.* v. 172.

Iras & verba locat.

In amici perfidiam pictum ſcutum ut muſicum inſtrumentum, in figura ſagittarum; de quo Vincent. Chartar. de *Imagin. Deör.* fol. 40. Kircher. *Obeliſc. Pamphil.* lib. 3. cap. 12. pingit in modum ſerpentium. Ergo denudemus ſymbolum.

Symbolũ amici perfidi.

2 Quid magis rationi conſonum, quàm amicitiæ inſtrumentum è chordis cordium & fide fidium? Nil dulcius ſonat: verùm cor Sirenem caveät. Pub. Syr. *Mim.* 166. & 171.

Pub. Syr.

Cavendi nulla dimitenda occaſio.
Habet ſuum venenum oratio blanda.

Non eſt melos, ſed incantatione dolus: igitur quod auditur harmonia, cordis ſagitta. Priùs viſcera percutit, quam auditum: equidem blandimen auris patet ex vulnere telum. Chordæ ſunt verba in pectoris cithara, ſed corde & corde prolata; in quibus amarum prædulce per falſum ſonum, quippe corruptum citharæ cordis ſecretum. E temperie ſecreti citharæ pendet conſonantia, atque ſuavitas harmoniæ. Ad ictum cognoſcitur, ubi arte fides percutitur: pectuſque perfidum declarat ictus; quoniam doloſè pectus (dum ſonum chordarum

Eius gratiæ ſagitta.

Modus Sutela.

darum audit) auditas voces non recipit vel corrumpit : ſemperque vel aſſonum auribus diſſonum, artificioſà corruptione vocum.

Tunc levior folijs, tunc cùm ſine pondere
Ovid. *ſucci*
Epiſt. 5. *Mobilibus ventis arida ficta volant.*
v. 109. Allicitur cor dulcedine amici, ſicut auris citharæ ſuavitate : verbis ut fidibus traditur, atque his miſerè decipitur : ſiquidem eſſe verba venabula, dicunt vulnera. Do-
Vulnera. let animus, dum patet dolus ; & quod priùs non pateret, unde infeliciter dolet, illuſus confidentià, inſidiatrice perfidià: igitur invenit volatile telum, unde ſperabat ſcutum. Fovit in pectore aſpidem, perfidiæ præſtando fidem, dum mulcebatur blandimine verborum, ad inexpectatum exterminium : prævalueruntque ſagittæ, quia nudo pectore. Serò lamentum, quando virus introductum : dicit cordis palpitantis expiramine angor, quantus de circunventione dolor, ubi vel
Et venena. longà in officijs experientià, tandiù ſimularetur perfidia : ſonum citharæ odit, dum per amicum ruit : tardèque cognovit per falſæ amicitiæ harmonicam ſuavitatem, non amicum inveniſſe, ſed virulentum ſerpentem.

Idem 2. *Frigore pigra priùs, nec formidabilis ulli,*
Metam. *Incaluit, ſumpſitque novas fervoribus iras.*
fab. 1. Hiſce diſcriminibus exponitur innocentia, ubi in cithara humana à corde diſcordat lingua.

3 Sub Madiánitis gemebat Iſraël, quia pronus in idola reliquerat Deum ſuum. Verùm cùm ad lachrymas vigil adſit eius ingenita pietas (igitur ſi ſupplicijs urget, ne opprimantur peccatores, premit) miſit Angelum ad trepidum Gedeōnem ; ut per illum ſubeuntes ſervitutem, indipiſcerentur libertatem. Angelus ad illum hominis ſpecie acceſsit, ſolvere iuſsit, Ducem vaſtationis Madianiticæ elegit : additque, ne formidaret tot hoſtilibus copijs, nemine iuvante in expeditio-
Iudic. 6 nem, cor : *Ego ero tecum, & percuties*
16. *Madian.* Sermo placuit, arriſit, verùm ad audita expavit ; quippe victorem hoſtem, & facilè ſubiugare ; militi inermi videbatur impoſsibile. Unde ſtatim ſubloquitur : *Si inveni gratiam coram te ; da*
Verſ. 17 *mihi ſignum quòd tu ſis, qui loqueris ad me.* Singularis cogitatio ! Quòd ipſe cum illo loquens, daret ſignum, quòd eſſet ipſe qui loquebatur illi ? Ipſe erat, nec alius poterat eſſe, quippe locutus eſt ipſe; & in illo haud alter poterat loqui : aliàs qui tunc locutus non eſſet ipſe. Quid hoc? Quænam huius locutionis mens ? Senſus in Hebraiſmo erit : *Ut daret ſignum, ve-* Perfidus eſt in conditione dæmon.
rum eſſe, quod diceret : ipſumque dicit, ſi loquitur verum ; quia ipſe non ipſe, ſi loqueretur mendacium : etenim ubi mendax fucatus colore ſermo ; non ipſe, ſed dæmon loqueretur in ipſo. *Inquirit, quia* Alapid.
neſciebat (ait hic Alapid.) *an Dei eſſet Angelus, vel diaboli* : ſignumque quæritur, an loquens ſit idem ipſe, qui loquitur; quia nullum maius ſignum, quàm dicere verum : equidem qui alij, fallacià prompti ſermonis ; non ſunt homines, ſed dæmones. Intrat in illos Satan, & ipſi & non ipſi ſunt : ipſi, quia in illis ſermo conficitur : non ipſi, quippe dæmon per illos loquitur. *Signum quod tu ſis.* Verſ. 18
Ne recedas. Si tu es, mecum manebis : ſi non ipſe qui loqueris, recedes : vertes tergum, ſi vertero vultum : equidem amicum ſignare, & in conflictu fugere; non eſt amicitiæ gratia, ſed in amicum perfidia. Si tu es, eris tu. Ideſt, bonæ fidei. Ne recedas hinc ; ut tu oſtendas, quòd ſis tu (Apud Noſtrates : *Si eres hombre de bien, no me dexaràs*) etenim in mundo ſi amicum deſerit, qui ſe in amico requirit; mihi amicum mittit cœlum, qui propter ſe, ſe non reſpicit, ſed amicum.

4 Ulteriùs. Cùm Gedeōne amicè loquebatur ; ſed ille ſcire cupiebat, an loqueretur amicè. *Si inveni gratiam coram te, da mihi ſignum, quòd tu ſis.* Multoties fit gratia ut deäuretur proditoris perfidia. Ipſe eſt, ſi linguæ conſonat cor; aliter; qui videtur ipſe, longè recedit à ſe; equidem ſi per gratiam quærit amicus, ipſe præſens, ſed eſt alius ; quoniam ubi pectus aperitur, non ipſe qui loquebatur. Cor fidele credit amicum mentientem, Cur non credendus?
iuxta proprij cordis fidem, in qua fide non ſolùm periculum, ſed & damnum, fideique fraus, dum arbitratur amicum, cui ipſe non eſt. Ita debet amici fidei cautè credere ; ut arbitretur inimicum fieri poſſe. Unde præfatus Syrus, num. 142. ſuccinit:

Perduellis fletus ſub perſona riſus eſt. Publ. Syr.

Senecaque *Epiſt.* 44. cùm videät plus errare, quò magis cor ambulat falsà fide; ait : *Cùm ſumma beätæ vitæ ſit ſolida ſecuritas, & eius inconcuſſa fiducia ; ſolicitudinis colligunt cauſas, & per inſi-* Senec.
dioſum iter vitæ non tantùm ferunt ſarcinas, ſed trahunt. Ita longius ad effectu abſcedunt, quò plus operæ impendunt, & ſe magis impudiunt, & feruntur retrò;

quod

quod evenit in labyrintho properantibus: ipſa illos velocitas implicat. En amicus illuſus, & ſimul ſpecie amicitiæ perfidus; qui magna promittit labijs, atque fidem ſupplantat inſidijs cordis. Qui adinſtar
Tunc maior perfidi dolus, dum æſtimatur ut Angelus. Angeli occurrit, ſed ſpecie fallit. Qui morum candore invitat, ut tutius confidentem circumveniat: Gedeōnque dum ab Angelo loquente victor exponitur, cáutè inquirit, an ipſe ſit qui loquatur ; quippe ſæpe maior in amico dolus, dum qui fallit, credenti videtur Angelus. Sub ſpecie enim Angelica, latent viſcera putrida : & in exitu corde maligno Angelicus vultus, dæmon omninò larvatus, in cuius pectore ad amici ludibrium latitabat totum baratrum. Hæſius lib. 3. *Emblem.* 28. accinit.

Guil. *O quoties odium, ſibi cùm ſponderet amorē,*
Turpis amicitiæ, cultor ab hoſte tulit!

5 Ars nonumquàm perfidiæ in fidei ſpeciem, oſtendere cordis amorem ; & Iudæ adinſtar adoriri homicidium per larvatæ fidei oſculum. Cum amico ſimul eſt; & non eſt, quia longè cor. Unde cùm Aſſertor N. à miniſtris addiceretur captu-
Ioan. 18 ræ ; illis dixit : *Si ergo me quæritis, ſinite*
8. *hos abire* : & quia malitiam, dum non
Præſens ab eſt. valet in fortem, in ſocios exercet furor; & ut videretur, calamitate irruente, ſociorum amor. Mirum addit Evangeliſta : *Ut*
Verſ. 9. *adimpleretur ſermo, quem dixit : Quia quos dediſti mihi, non perdidi ex eis quemquam.* Non dixit : *Non perivit*, ſed *Non perdidi.* Vel proditori amore reſpondi: ipſe perivit, quia defecit à fide. Pende.
Verſ. 5. *Stabat autem, & Iudas, qui tradebat eum cum ipſis* : & non ſtabat, quoniam amicum tradebat. Ieſu diſcipulus erat : & malignitate cordis, ibi præſens non erat cum magiſtro, ſed cum ipſis ; quia licèt amicum deſignaret oſculo, cor non erat cum amico : ſimulavit per præſentiam benevolam ſocietatem, ne amicus cognoſceret amici ſupplantationem : quæ quidem ſecuriùs à pravo perfido fit, ubi ſpecie amoris amico demonſtrat cor. Dixi, *Tom. præced.* T. 7. D. 3. n. 9. ſimulatorem ſignatum per malum punicum. *Malum punicum eſt* (inquit Pier. Valerian. lib. 54. cap. 30.) *quòd interius putridum ſit ; & exterius mirabilem præ ſe decorem ferat.* Non hoccine totum malum, ut indicet pectoris humani artificioſum ſimu-
Candore ſeducit. latum dolum. In maiora tendit, ubi proditionem fingit : ſpecie pulchrá adinſtar huius mali pectus aperit : hic maior dolus, aperire pectus: meritòque perfidi malo granata ſunt ſymbola ; quippe quàm dum pectus aperit, apparent viſcera putrida. Ubi maiorem fidem nudum pectus oſtendit (ut canit Virg. 10. *Æneid.* verſ. 601.)

Tum latebras animæ pectus mucrone recludit. Virgil.

6 Huiuſmodi calliditas jam inolevit in hominum corde ; quippe fallunt veritate, & in vehementiore amoris demonſtratione deliteſcunt inſidiæ. Noſtrates: *Amicitia innoteſcit ſi amicum in calamitate cognoſcit.*
Engañar con la verdad, y aborrecer con fineza. Etſi habeat crimen frequens via eſt per amici fallere nomen; ſed aliquando ut decipiatur proditur, ars prudentiæ utitur arte malitiæ : in qua ut ſubdit Seneca, de *Vit. beat.* cap. 1. Eadem facimus, & *quæ reprehendimus, probamus.* Perfidus filius Abſalom coniuravit adverſus patrem Senec.
David ; quem ſecutus, apertò Marte, extenſiſque vexillis, multitudo Iſraël, quos ducebat furor : ſucceſſore novo vincitur omnis amor. Amicum David in præſenti calamitate ſecutus eſt Chuſai : *ſciſsà veſte, & terrà pleno capite.* Sequebatur utique 2. Reg. 15. 32.
amici perſonam, non fortunam : in cuius fidei reſpectu, cognovit amicum, vel eiectum è ſolio. *Qui amicus eſſe cæpit, quia expedit ; placebit ei aliquod pretium con-* Senec.
tra amicitiam, ſi ullum in illa placet pretium præter ipſam : ſubdit Stoicus, *Epiſt.* 9. Heliötropius ergo fuit cum amico Chuſai. Ei amicitiæ pretia, nulla niſi ipſa amicitia : ſecutus eſt Solem etiam deliquio *Vera in Heliotropio ſignata.*
patientem eclipſim. Picinell. 11. *Mund. Symbol.* n. 82.

Non mè ſacrilega flectet contagio turba
Non meus à Rege devius ibit amor:
Non me trāſverſum rapiet ſcelerata libido, Picinel.
Ambitioque potens, aut malus error aget.

7 Ex condicto David, ut obſequeretur ad ſpeciem Abſolomo : reverſus eſt Chuſai in Ieruſalem : qui quidem aulicè occurrit ſimulato ſtudio Regi novo : hicque quaſi arguens ingratitudinem (cùm ſuam excuſaret) erga patrem ; feſtivè dixit : *Hæc eſt gratia tua ad amicum tuum?* Ibid. c. 16. à 17
Quare non iviſti cum amico tuo? Chuſai verò ad Abſalomum : *Nequaquàm : quia illius ero, quem elegit Dominus.* Obiter *Potentia videtur dicere, quod libet.*
notandum quanta inſolentis cæcitas, ubi arriſerit perduellioni felicitas: igitur cùm uterque à reſpectu veri Regis defeciſſet (licèt Chuſai apparenter oſtenderet) ſibi arbitratur ratione dignitatis, uti licitum; quod in ſubdito objiciebat ut peccatum: non cogitans in amici ingratitudine ; ſeipſum magis ex obiectione damnare. Ut

Verſ. 18

magis infatuaretur; blandimine Chuſai ſtultiſsimus illuditur. *Illius ero, quem elegit Dominus.* Illum elegerat diabolus: ut excuſetur turpis inſolentia poteſtatis, velamine religionis; quaſi in omne facinus haberet improbus libertatem: quia effrenis vulgus divinam extollebat electionem: maximè cùm quæ Davidis, de cœlo, dicebatur diaboli; quia illos volebat contineri ſub lege: minimèque placet peſsimis electio Præſidum, ni indulgeant vivere ad lubitum. Ob peccata Israël, erat Princeps Abſalom. Conſtituit Deus peccatorem ſuper eos; & diabolus Achitophel erat à dextris illius. Ergo in Didaſcaliæ propoſitum.

Aſſumptio improbi ab his plauditur electio cœli.

8 *Quare non iviſti cum amico tuo?* Quoniam amici ſtudebat obſequio: & cum illo non iret, ni ab illo abeſſet: igitur ni relinqueret, reliquiſſet; quippe illum perſequi uti ingratus videbatur, ne filius perfide perſequeretur. Amicitia finxit in amici ſalutem prudentiam artis, ut amicus amici inimicis videretur ut hoſtis: equidem ſalvum amicum fecit, dum illum fugit. Illecebris obſequij perfidi filij inclinationem ſubtraxit; illumque & feſtum Achitophelem ſeduxit, ſinuāmine cordis; ne cognoſceretur & artificium fraudis, & amicitia pectoris: igitur maior in perfidum dolus, dum vehementior videbatur flagrans amoris exceſſus. Quamdiù filius plus extendebat dedecore Davidis perfidiam, Chuſai ut hoſtis moliebatur in amicum maiorem gratiam, & in Abſalomum latentem technam: quandoquidem celavit erga amicum amorem cordis, ignoto inimico, velamine hoſtilitatis. Vernaculè; *Para que el traydor no conocieſſe la traza, engañole la fineza.* Hoc fuit ſtudium amantis, per officium proditoris. *Hæc* ſanè *eſt gratia ad amicum*: quod gratia videatur odium. *Beneficium demus* (ait Seneca, *lib.* 2. cap. 14.) *quod uſu magis ac magis placeat; quod numquàm in malum vertat.* Amor ſemper tendit in beneficia: ſed his ineſt maior gratia; dum amor apparet odium, & fides hoſtile tædium, corde non recedente ab amico quem fugit; ut fugà ſervet: tunc enim arte & ingenio prudentiæ, perfidus illuditur ſpecie amoris, amicuſque liberatur velamine averſitatis. Ad rem Hermann. Hug. *lib.* 3. *ſuſpir.* 4.

Perfidus decipitur fide, perfidie velamine.

Senec.

Ingeniū amoris cognoſcitur, ſi amicus fuga ſervatur.

Herm. Hugo.

Defenditur hoſte.
Semper oberrat imago:
Quamvis longius abſit, adeſt.

Pſalm. 16. 11.

9 *Projicientes me, nunc circumdederunt me*: dicit amicus ab amico ſervatus. Alij: *amplexati ſunt me.* Amplexus ſignat pectus amicum: proiectio implacabile odium: ſimulque contraria nectit dum liberatur; quippe amor odij veſtem pro fide induitur: equidem amicum non poſſet ſalvāre, ni videretur projicere. Diſcrimen in actionibus ſignatur inter amantem, & perduellem proditorem, propter diſsimulationem, vel ſimultatem, arte cordis; amici vel perfidi: & ut induſtria amici ſe vidit ſalvum, David conciliat proiectionem & amplexum; quoniam ſi perfidi amplectentes projiciunt; projicientes amici plus proiectum amplexantur. *Projicientes circumdederunt*: Moure: *Efformarunt coronam.* De nullo alio aptiùs poteſt exponi, quàm de Chuſai, amicum ſuum projiciente: igitur per eius proiectionis induſtriam David profugus reſtitutus in coronam. Claret Chuſai, amicitiam propter amicitiam quæſiſſe, & nihil amplius. Econtrà univerſus populus. Omnium Regem perſequentium, in plauſum elatus eſt clamor; dum notuit perfidi victor: *Omnis populus certabat; dicens: Rex liberavit nos de manu Philiſthim. Uſquequò non reducitis Regem?* Certatim accurrunt, qui proiecerunt: Perfida pectora, tracta à fortuna! Fortunam tantùm eius ſequuntur, quem dudùm perſequebantur: & in ſolio ut mulgent, officiose maieſtatem mulcent; quaſi certatim defendiſſent maieſtatem. Quid de Chuſai in hoc tractu? Neque verbum. Erat in amoris triumpho, ſequens Regis amicitiam & non fortunam; quia per obſequium ſolùm quærebat amicum, lætus de fortuna, quia non propria: igitur illi ſatis pro dignitate, quod elevaſſet in thronum, quem fugerat ut projectum. Quievit populi furor, & apparuit in amico diſsimulatus amor. Ecce decor.

Vatabl.

Valet arte, qui diligit odij ſpecie.

Mour.

Iu-

2. Reg. 19. à 9.

Amici triūphus, dūm ſervatur amicus.

10 Amicitia inter humanos labilis eſt, quantumvis exulet fraus. Quis magis quàm Petrus gloriabatur de fidei conſtantia? Sed poſt cœnam. Plerumque fugit fides, qui in cœna gnatones. Hinc ad illum ſolum inter dormientes: *Simon dormis?* Fides ſanè cadit, ſi amicus in perſecutione dormit. Fato functus erat Lazarus, & dixit Medicus: *Lazarus amicus dormit.* Nonne amicus mortuus? Utique, ſi dormit amicus. Adinſtar Lazari eſt fides fluxa inter humana corda ſenſim amoris moriente flammà. Primò amor languet, pòſt dormit, denique deficit. Patet in Petro, dum caperetur Dominus, cuius amoris obſequium pro amico afflicto educere gladium: verùm

Marc. 14. 37

Ioann. 11. 11.

Amicitia inter homines fluxa.

verùm fervor elanguit, ubi inter vincula vidit. Non ſequi amicum oppreſſum; quia dignatus maximè, habuit amor ut propudium: ſequebatur, ſed amore dormiente; quippe dumtaxàt ſequebatur à longè. Politicè tunc ſecutus, ut amor caderet mortuus: igitur amicum vinctum & iniuſtè, non ſequebatur, ſed ut finis comprehenſionis videretur: igitur ſi felix exitus; dicere quibat, quòd de ſe benè meritum ſecutus: ſin autem cauſa per iudices evaneſceret; amicum palàm negaret. Ita contigit, negavit ille, fugerunt alij. Quid mirum ſi ille amicum negavit, quòd alij fugerint?

Virgil. d. v. 600

Haud talia dudùm dicta dabat.

Liquët, quid hominum amicitia, & quid homines ſine cœli gratia. Articulo ergo.

11 Prædixit illis mœſtis in ſolatium, huius terribilis tribulationis exitum; & ſimul amanter allocutus: *Non turbetur cor veſtrum, neque formidet. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem*: ad gloriam, in cœlum; equidem ſi ad crucem; amanti poti, dilectionis lenocinium. Ex abſentia Salvatoris, illis quos iam non ſervos, ſed amicos nominavit, ſummus emanabat dolor; ſed erat, quippe ad gloriam amici decor: gaudereque iubet de abſentia neceſſaria, ex qua pendebat amici gloria; quoniam primum eſt amici abſiſtentis honos, quamvis patiatur amicus. Dolentes de amici abitu, dolebant de eius aſcenſu; quem acquirere non poſſet, modò cum illis maneret. Unde cùm commodum amantium, ſit in corde amici commodum; dum cœli amicum expectant, gaudeänt illi, quamvis doleánt. Abſentià exultabitis, ſi diligitis. Non eſt dilectio, exprimens amoris flammas; ſi propria in amico, & non amici ſolicitatur utilitas: Chriſtuſque amicos mœrentes iubet gaudere, illis proponens abire; quippe non debet ſe quærere in amico falſum cor, ſed dumtaxàt ob amorem amicum quærere in ſe. Dicit Stoicus præcitata *Epiſt.* 9. *Non dubiè habet aliquid ſimile amicitiæ, affectus amantium. Poſsis dicere illam eſſe inſanam amicitiam. Numquid enim quiſquam amat lucri gratià? Numquid ambitionis aut gloriæ? Ipſe per ſe amor.* Haud alicuius ſubſtantiæ, ni amor ſubſiſtat per ſe, amans amicum & adſtantem & abſentem propter amicum: quapropter ex abſentia dolentibus exponit gaudium, ut fulgeät amore dolor, & dolore verus amor: etenim aliter non eſt demonſtrare in felicitate amorem; ſed titulo amoris, amoris utilitatem.

Ioann. 14. 28.

Amor Chriſti gaudet paſſione.

Vera amicitia quærit amici commoda.

Senec.

Amicitiæ commodum, amare amicum

12 Hi ſunt de quibus Iuſtinus lib. 9. *Amicitias utilitate non fide colebant.* Hinc amor pictus cum fortuna in globo, qui etiam ruëbat, lubricante fortuna. Otho Vænius, *Amor.* Embl. 79. Unde Ovid. 2. de *Pont.* Eleg. 3. v. 10.

Iuſtin.

Imago amoris.

Et cum fortuna ſtat, caditque fides.

Ovid.

Si cadit amor, cum fortuna eſt: & non eſt amor qui fortunam ſequitur, quæ quidem etiam cum ſplendet, frangitur: & non eſt amor, ſed amoris ſplendor, citò evaneſcens ſine luce favoris. Navem animæ in mari temporis regit amicus, dexter nauclerus. Dexteritatem notat tempeſtas & nequaquàm tranquillitas: etenim non ſalvat navem peritus, ni in tempore contra tempus. Non magnum in regimine amoris, ventis dare vela ſecundis. Eius rutilat flamma in amici tempeſtuoſa procella, qua inſurgunt fluctus, verùm non quatitur pectus, ex navi expellens fortunam ut demonſtret amicitiam: igitur ſi fortunà comitè; leviculà tempeſtate, amor ſummergitur, & illicò ſuffocatur. Eſt frigidus ignis, pendens à calore ſortis: equidem ſi fortuna cadit, ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. *Homines naturà ita comparati; ut tunc demùm officioſos eſſe libeät, quando aut pro meritis, gratia eſt rependenda; aut ipſi demereri quempiam cupiunt, quem cumulatè aliquando beneficium repoſiturum ſperant. Egregium igitur exemplar beneficentiæ nobis exhibuit, oſtendens nihil eſſe potius, quàm in neceſſitate conſtitutos ſublevare: nihil quod hominem magis deceät, nihil quod æquè Deum conciliet, & ad benefaciendum magis provocet.* Hæc Ioſeph. 6. *Antiquitat.* cap. 15. Ita in homines cunctos. Quid in amicos? Non enim illorum fortuna ſequenda, ſed amicitia; ne amor è globo lubrico præceps cadat, ſi fortuna ruït.

Pericula amicitiæ fortunà comite.

Ioſeph.

Non fortuna ſequenda, ſed amicitia.

13 *Aſſumpto Petro & duobus filijs Zebedæi, cœpit contriſtari & mœſtus eſſe*: dicit Matthæus de Servatore N. exeunte è cœnaculo. Singularis prorſum Hilarij ſententia hoccine in articulo. *Aſſumptis, cœpit triſtis eſſe* (ſubdit hìc *Canon.* 31.) *ergo non ante triſtis, quàm aſſumpſit, & omnis metus illis eſſe cœpit aſſumptis: atque ita non de eo orta eſt, ſed de his, quos aſſumpſerat, mœſtitudo: & quidem recordandum eſt, non alios hìc aſſumptos fuiſſe, quàm ipſos illos, quibus oſtenſus eſt, quando toto æternæ gloriæ ſuæ honore circumdatus eſt: & quæ tunc aſſumendorum eorum, eädem & nunc fuit cauſa.* Illos, quos in

Matth. 26. 37.

Hilar.

in amoris oſtenſionem, ad gloriæ ſuæ viſionem pridem aſſumpſit; ſecum in præſuram trahit; an ſequerentur in pœna, qui ſecuti ſunt ad gaudia: & de aſſumptione illorum eſſe cœpit mœſtitudine triſtis, ob inconſtantiam humanæ fragilitatis; cui placet amici thronus, deficitque ſi mutatur ſtatus: quandoquidem qui magis fauti, viſà tribulatione, ab amico defecturi.

Quibus maius officium, citiùs recedunt.

De illis aſſumptis eſt triſtis. Aſſumptio ad dignitatem, eius magis excitavit mœſtitudinem. Spes honoris forſitàn faceret, quod perſeveraret fides: de illiſque mœret, quos honoribus extulit; quippe poſt dignitatem obtentam, qui magis fauti, ſunt primi, qui deſerunt amicitiam: igitur qui glorioſi cum ſpe ſequebantur maieſtatem; modò aſſumpti gratià amici, non dependent ad honorem. Haud triſtatur de proximitate mortis, ſed de diſcipulis amicis & plus dilectis, erga quos mera puta gratià, ampliora exhibuit dilectionis obſequia: equidem quæſita ab illo in arctiore angore fides; invenit illos in amore dormientes. Dedecus eſt amicitiæ, quod qui dignati non auxilientur fautori: mœretque quòd proprij obliviſcantur honoris, ubi illorum dormit fides; quia nullam aliam maiorem ignominiam trahere poſſent, quàm quòd amicum in angore deſererent: maximè dum pro illorum honore, amicus ſudabat ſanguine. Dormit ſanè amor, dum vigilare congruit; ut flammam explicet: verùm mutatà ſcenà theàtri, quod læti viderant in Thabore; dormiunt verſis animis pro varietate temporis: igitur bonum illis viſum ibi manere; & his dormientes cogitabant fugere.

De amicitia hominum vana ſpes.

De morte ab aliquibus iudicatur Domini mœſtitudo: de diſcipulis cogitatur ab Hilario. Utrumque arbitror, quia ab utroque cordis dolor: igitur amicitià illo in articulo fractà, iam mortis diræ amor

Verſ. 38 ſuſceperat vulnera. Hinc dixit: *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem.* Mors ex corpore: hic dolor eſt animæ. Non dicit de morte, ſed *uſque*: mortemque prævenit mortis triſtitia; quia fides fracta. De illis mœret, qui illos ſine merito diligit: in hunc articulum contulerat gratiam, oſtenderat gloriam: verùm utriuſque oblivio, ubi advenit tribulatio: & dicit, mortem uſque triſtem eſſe; quippe mortis imminentis auxit tribulationem, cum gratia & gloria in amicis nullam invenire fidem.

Dolor amici à dignatis deſert.

Denique. De illis aſſumptis eſt triſtis; nequaquàm de pœnalitate mortis: illos inter alios fidos præcogitaverat, quamvis quid eventurum ſciebat: & non de ſe mœſtus profitetur, ſed de illis, licèt in illo hæſiſſet pondus doloris; quippe dolet animus, eorum falſum invenire pectus, quos amor aſſumpſerat præ tribulatione ſocios.

— Quem nemo gravius nec acerbius urget,
Quàm modò qui me unum, unicum amicum
habuit.

Catull. *Carmin.* 74.

14 Hoc extremum ineſt ingratitudini, maximè dum ratione fortunæ, ratio adhæret felicitati; & quia iam non eſt ſpes, in odium ſæpeſæpius perfidum mutatur cor: in odioque fingit gratiam, ut de novo inſpectam nanciſcatur fortunam: igitur ambitioſo nec ius nec fas: ſuſque deque facit intimiorem benefactoris fidem; ut cuniculis aſſequatur honorem.

Fidei violatio plerumque in ambitioſo.

Propter huiuſmodi inſidias, & aliquandò plauſas, quæ ſunt inſana atque ignominioſa felicitas; dicit SS. Benedictus, *Regul. S.* cap. 4. *Dolum in corde non tenere: pacem falſam non dare*: etenim etſi abeſſet ſeveritas ex tenore legis; via eius vel ad famam, eſt infamis.

S. Bened.

Quantum dedecus!

Id commodo ſervilia ingenia corrumpit (inquit Tacitus, 2. *Hiſtor.* cap. 92.) *pravitas amicorum fœcunda gignendis inimicitijs, cum ambitu, comitatu, & immenſis ſalutationum agminibus. Unde miles vagus, non principia noſcere* (præterit, cum quibus loquor) *non ſervare vigilias, neque labore firmari; ſed per illecebras & inhoneſta dictu, corpus otio, animum libidinibus exercet.*

Tacit.

Totum ſæpe fit, ut ſit aliquid qui non eſt: fallit in gratiam, & gratià fallitur; quoniam magni habetur perfidia, ſed nihili proditor. Claudian. de *Bell. Gildon.* à v. 260.

Fruſtratur voto.

Ergo fas pretio cedet? Mercede placebit
Proditio? Taceö læſi quod transfuga fratris,
Quòd levis ingenio, quamvis diſcrimine
ſummo
Proditor apportet ſuſpenſa morte ſalutem;
Numquàm erit gratus.

Claudian.

DIDASCALIA V.

Affectio prava, ſtatera doloſa.

1 UTINAM falſa ſententia! Non enim tot conſcientiam gravarent affectionis prolubia; ni affectio eſſet in pondus ſtatera doloſa: etenim cùm deliret amuſsis, propendeätque in deſideria cordis; præ obcæcatione affectus, eſt men-

Omninò cæca.

ſura & menſura, pondus & pondus: unde iudicia prava ſine pondere & menſura. Boëtius, 3. de *Conſolat. Philoſoph.* Metr. 10. v. 2. & *Metr.* 12. v. 47. accinit:

Quis legem det amantibus?
Maior lex amor eſt ſibi.
Fallax ligat improbis catenis,
Terrenas hebetans libido mentes.

Boet.

Quod ſemel lubet, quia lubet, ſemper placet, & libidini licet; quippe pravam in prolubium titillantem affectionem, ſine mente ac ratione iudicat legem. Voluntas caret iudicio: dum uſurpat, dormit ratio: perperàm ad iudicium videre valebit, quæ quia cæca, nihil videt. Unde qui, eò quòd poteſt, ad iudicium dumtaxàt ductus ducit affectum; oſtendit ex electione nullum habere iudicium. Colores, uti veſtes cumulantur, ne cognoſcatur amor, dum veſtitur affectus; vel excuſetur, quia nonnumquàm amor nudus: verùm qui cæcus, propudioſè fallitur; quippe amor quò magis operitur, clariùs cognoſcitur: eligitur enim in indicem & electoris pudorem, ubi ſimul oſtendit ad munera meritorum nuditatem.

Et obcæcata.

Videſis Brixianum in *Amore*, n. 98. Amans multa mentitur ſibi, quippe ſomniat: non videt quid deceät: modò acquieſcat ſomnio, non cogitat de iudicio; neque de vulnere mentis, ſi prævaleat imperium voluntatis: qua leſà phantaſià, non ſolùm ſomniant vigiles; ſed fingunt ſomnia, ut credatur ab alijs, quod non videtur ab ipſis.

Prudens nequit eſſe, ratio quem deſerit
omnis.
Quid tum, pectus ſi tenet delira lubido.

Iacob. Bell.

2 Hi ſequuntur ſcholam amentium Pyrrhonum, de quibus Aul. Gellius, *lib.* 11. *cap.* 5. *Nec videre quicquam, aut audire ſe putant; ſed ita pati afficique, quaſi videänt, vel audiänt: eäque ipſa, quæ affectiones iſtas in ſeſe efficiänt, qualia & cuiuſmodi ſint, explorant. Ex omnibus rebus, perinde viſa fieri dicunt, quas phantaſias appellant, non ut rerum viſarum natura eſt, ſed affectio animi, corporiſve eſt eorum, ad quos eä viſa perveniunt.*

Aul. Gell.

Qui Philoſophi ſceptici, ſeu Pyrrhonij.

Inſignis ſtultitia, & in ſcrutatoribus naturæ; uti videbimus, *Tautolog.* 7. n. 12. Haud ſecùs deſipiunt, qui ſua & ſuos ornantes extollunt. Non audiunt, quæ audiunt; quoniam ſecundum affectiones audiuntur. Non vident, quæ vident; ſed quæ ſibi videtur videre, etenim vident quæ videntur ſibi.

Affectio delira.

Patiuntur, dum agunt, oculis cæci, audituque ſurdi, iudicijque præ affectionibus è cranio expellentes formam; quippe totum iudicium iuxta phantaſiam. Iccircò dicitur: *Videntes videbitis, & non videbitis*: & *Audite audientes.*

Matth. 13. 14. Iſai. 6. 9

Senſus corrumpuntur affectionibus: & audientibus præcipitur audire, & videntibus videre; quoniam cum audiänt & videänt phantaſmata ſine mente, vana ludibria phantaſiæ; in ſuis de non viſis gaudent, dum in odioſis & videntes nihil vident: audiunt enim quæ audiri non poſſunt, & non audiunt quæ renuunt, licèt audiantur. Languet profectò iudicium, quia vacuum cerebrum: & præ cogitationis pravitate, ita ægrotum affectione; ut nec videat nec audiat à ſenſu obiecta, niſi præut ad lubitum fallax pinxerit phantaſia.

3 *Non habebis diverſa pondera, maius & minus: pondus habebis iuſtum & verum.*

Deuter. 25. à 13

Quod fulminatur commutativà iuſtitià, debet eſſe in deſtributivæ forma; ne pondera ſint diverſa diſtributione præmiorum à puraputa voluntäte Principum: etenim ſi malum pondus; peius, ubi minus maius & maius minus. *Pondus* habebitur *iuſtum & verum.* Quorsùm *verùm*, ſi dixerat *iuſtum*?

Et ſtatera doloſa.

Ut rijciatur pondus quod affectio (quæ cæca ſine iudicio) quod iurè diſcernit munera, iuxta creditorum merita: igitur affectu in pondus iudicium videtur iuſtum; & in libra iuſtitiæ pondus oſtenditur falſum. Iuxta rationem pondus, quod pondus: iuxta inclinationem maius & minus; ſed ſine pondere, quia quod libratur pondus dumtaxàt in ſtatera phantaſiæ; quæ dat pondus ventis, iuxta pondus prementis inclinationis: & dum quæritur à iudicio ſignatum à voluntate ludificatà pondus; in affectus ludibrium invenitur libratus ventus & ventus. Seneca in *Medea*, v. 318.

Auſus ut Tiphys pandere vaſto
Carbaſa ponto, legeſque novas
Scribere ventis.

Senec.

4 Siccine pravus affectus: pondus oſtendit, ubi non eſt pondus. Imitari volunt in potentiæ ludibrium, quod elucet omnipotentiæ portentum. Numen fundavit *terram ſuper ſtabilitatem ſuam: non inclinabitur.*

Pſalm. 103. 5.

Quodnam erit ventis pondus; ubi ut ſtet, non inclinatur quod gravius? Cæterùm terra quò ſtat, ut ſtabilis ſtet? Eſt aliquid? Nullo modo: *Super Nihilum*: ait Haye.

Eius iudicium phantaſticum.

Haye.

En potentium phantaſia, ut eõrum rideatur affectata potentia: igitur ſi affectus cæci inquiritur fundamentum; tota inclinatio ſtabilis ſuper nihi-

Mich. 1 à 6.

hilum. Omnia *fundamenta eius revelabo, & omnia ſculptilia eius concidentur.* Elevantur certatim voluntatis idola, ut demonſtretur delirantis potentia: ſed dum cauſa inquiritur elevationis in ſolium, invenitur à iudicio non habere fundamentum. Elevantur quaſi Numina, ſed ſunt, quin aliquid ſint, vanitatis ſimulacra; quæ minutim conteruntur, dum elevantur: etenim neceſſariò quòd è culmine corruant, cùm ad ſtandum fundamenta non habeant, niſi prolubij delirantis arbitrium; qui ut pondus habeāt, phantaſticè librat ventum.

——Oſtendiſſe iubat,

Perſ. 5. v. 24.

Quid ſolidum crepet, & picta tectoria linguæ:
——Dare pondus idoneā fumo.

5 Inter Ethnicos fictum (ut aliò dicemus *Tautolog. 7. n. 34.*) Furias adeſſe in Throno Iovis ob ſpecimen Maieſtatis; & ſimul ad limina ſævi Plutonis, in ſignum diverſitatis decretorum, ad nutum Numinum; ut ſimul eſſent in cœlo ac in inferorum tartaro. Virgil. 12. *Æneid.* à v. 845. modulatur:

Virgil.

Dicuntur geminæ peſtes, cognomine Diræ.
Serpentum ſpiris ventóſaſque addidit alas:
Hæ Iovis ad ſolium, ſævique in limine Regis,
Apparent.

Chartarius de *Imagin. Deor.* fol. 195. refert, huiuſmodi furiarum habitus, ſitus & effigies, ad eos, qui tranſeunt in affectum cordis: benèque ac vividè imaginem furiarum demonſtrare Iovem, dum placet, illum in Trono explicare furentem: etenim nullus niſi furioſus aſſumeret in maieſtatis thronum, quas detrudere oportebat in infernum. Electione præpoſterà voluntatis, furiæ elevantur ad culmina honoris. Profectò dominantis inſignis ac plauſibilis maieſtas, elevare ad thronum recti regiminis furias! Quid affectio non faciet, ſi Præſes furit? Indignos (vel à

Et phreneticum.

conſortio hominum expellendos) audacter tollit in munus; ut oſtendat ſine cerebro quid poſsit, eligendo quod non congruit; ſed quod placet: cùmque iuxta lubitum decreta, ſint dominantium inſania, qua cogitant maieſtatem fulciri, indignorum proiectorum dignitate; geſtiunt, dum furunt, & ſubditi lamentantur: igitur in aſſumptis à Iove ad celſitudinem ſedis; nihil vident regimine niſi furores. Patet infatuatio ex Iovis delirio, mente capti; dum in limine inferni furiæ collocantur à Plutone. Non admittit intùs, ubi furit affectus, taxando regimèn Iovis; non ex lege, ſed poteſtate & vanitate regentis: igitur furias Iupiter elevavit in culmina; quas Pluto noluit recipere vel intra tartara. Videtur Iovi, cadere poteſtate, meritorum electione. Unde Senec. in *Hercul. Oetæo*, v. 357. ait:

Senec.

Illicita amantur: excidit quicquid licet.

6 Antequàm perſcrutemur fabulæ abdita; occurrit principalis Tautologia. *Ipſe & non alius.* Quorsùm *non alius*, dum alius nequit eſſe, qui conſtat ipſe? Poteſt ipſe, ipſum non eſſe affectionis pravitate, eò quòd non ipſe ſit, qui ipſe manet extra ſe: ipſeque dici poteſt ipſe & alius; quippequàm mente ex affectione furioſus: etenim ut furioſo potenti, placet Iovi; in ſumma tollere; quas uti Diras renuit infernus recipere: ſufficiunt igitur barathro communia mala; quin furiarum ſocietate malis addantur maiora. Ovid. 4. *Metamorph.* fab. 13.

Iob 19. 27.

Extra ſe ſunt, quorum affectus in affectionem it.

Ovid.

—— ——Tortoque incinguitur angue,
Egrediturque domo: luctus comittatur euntem,
Et furor & terror, trepidoque inſania vultu.

Hic amor verè peſtis, inficiens ſeriem prudentis moderationis; & Iovis confundens cerebrum, ob phantaſticum conſilium: igitur ni fureret, & potentem maieſtatem oſtendere vellet; alas, eſtò ventoſas, non daret, ut aſcenderent in celſitudinem throni; quæ iacebant præ veneno ad triſtia limina inferni. Turbatum olympi ſolium, ubi inſperatum circumſpexit aſcenſum, cum furore, terrore, luctu & inſania, ut regentis delirantis approbarentur prolubia: quandoquidem micat extremum furoris; Iovis ad ſolium, quæ ſævi in limine Regis: & quòd ubi meritis ac dotibus debent homines, furioſè regnent venenati ſerpentes. Si à potente, & non à iure habent alas; quid mirum, *vipera & regulus volans*? Videſis dicta, *Tom. 1. Tautolog. 2. D. 12. à n. 6.*

Et totus infernus.

Indigne elevatus, reipublicæ virus.

Iſai. 30. 6.

7 Necdùm acumen plenè deprompſimus fabulæ; ut oriatur virus, terror, luctuſque Reipublicæ, duce regentium furore; qui abutuntur dignitatis poteſtate, ut potiantur affectione: in quibus cùm ius ſit abſolutè (aptiùs, diſſolutè) votum cupidinis lex; propter rationis ludibria, & lubidinis prolubia; nil aliud videtur niſi ſtatera doloſa: ſiquidem in altum tollunt, quos debent opprimere; deprimuntque quos oportebat extollere. Iupiter trahit, Pluto deprimit: uterque furit. Iupiter atrahit in cœlum. Plutus niger in Orcum. Diverſa omninò operatio; ſed utrumque amplectitur prava affectio, commutans pondus inter dignos & indignos; quia neceſſarium, quòd alios deprimat, dum alios ſtudioſus exaltat: & cum Iove in cœlo, & Plutone in Orco, aſsiſtit Furia, ut conſtet phrenetica affectionis inſania: equidem non valet tollere in cœli culmen indignos & indotatos; quin detrudat in infernum præclaros & benemeritos. Sedes omnibus non ſunt, ſed quibus debentur ſedes. Benemeritis tantùm ſigillatur ſedium numerus: alijs autem non eſt locus; unde ſi hos perplacet exaltari, oportet illos vel ad barathrum excludi; quoniam ni ſedes evacuëntur hominibus, à furente phantaſià nequeunt expleri ſerpentibus. Hoc quod a ratione ploditur, ſummè in decus dignitatis plauditur: modò ſit felix temeritatis exitus; quid ad furentes immaculatus honos? *Eſt omninò iniquum* (infit Plin. *lib. 5. Epiſt. 21.*) *ſed uſu receptum; quòd honeſta conſilia, vel turpia, prout malè aut proſperè cedunt, ita vel probantur, vel reprehenduntur. Inde plerumque eadem facta modò diligentiæ, modò vanitatis, modò libertatis, modò furoris nomen accipiunt.* Verius in affectione deſignabitur nomen: diligentia ſcilicèt in furorem, atque vanam libertatem. Ridetur, verùm à dignatis extollitur. Sic, at quid dicemus ad hæc? Quod Claudianus in ſimili tractu, 1. in *Extrop.* v. 140.

Furit, qui dignos humiliat, & incapaces exaltat.

Plin.

Oblivio honoris, blandimine poteſtatis.

Claudi.

——Proh! Quiſquis Olympi
Summa tenet, tantòne libet mortalia riſu
Vertere?
Per cunctas licuit fraudes impunè vagari.

8 Hinc cuncta replent in furoris excuſationem fraude: ſed quo colore? Quæſtu an ducti, cenſus reſpecti, ambitus utilitate, ut repellantur vacuitate honoris, qui vacui lucellis? Sanè muneribus pleni, qui muneribus vacui; ut conſtet poteſtatis plenitudo ex vacuitate cerebri, ac corpus monſtroſum, quia ſine capite. Non habent dignos, niſi varijs, perverſis intuitibus electos; in quibus dignitatum maieſtas, ſed illis dignitatum utilitas: igitur regunt ſine iure dignitatis, & dignitate potiuntur ſine faſtidio regiminis. Quid digni? Præter hos, ubi? Domi. Unde non habent habentes, quippe iacent. *Quæ mulier, ſi perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum & quærit diligenter, donec inveniat?* Ita Aſſertor noſter: at argumentum excitat dubium. Drachma enim habebat pretium: quomodò ergo perdiderat, ſi domi habebat? Habebat in angulo, dignam pretio: diciturque perdidiſſe pretium quod habebat domi; quippe licèt habeatur non habetur, quod deſpicitur: pretioſumque caret prætio, ſi domi habetur in angulo. Vernaculè: *Què ha de tener, ſi la tiene en un rincon?* Pretioſa poſsidet, quaſi non haberet: equidem cùm in parabola commendetur ſolicitudo de meritis, ut iuxta pretia quærantur in dignitates; nequaquam invenientur, dummodò ſolicitè non quærantur: nihil enim & nihilo qui magni pretij, ſi domi proiecti & in angulo ſunt poſiti. Vigilantiùs Noſtrates: *Hallaránſe en las caſas, ſi ſe buſcan, hombres de prendas; perdiendoſe los ſugetos, por eſtàr arrinconados.* Modum quærendi & inveniendi indicat, qui indignos relegat, & dotatos honorat. In inquiſitionem accendit lucernam: aliter in tenebris ambulat, ac perdita non deſiderat: non enim lucent, qui in obſcuro latent. Quid amplius? Evertitur domus. Hac profectò diligentia, inveniëntur pretioſa, quæ erant amiſſa: etenim tunc apparet meritorum optabile pretium; ſi domus ſordes detruduntur in angulum. Semper ènim ad honores oſtium præcludetur meritis; ni expellantur è domo quiſquiliæ & ſordes: alienatur itaque à dignis, quicquid conceditur ſine conſilio demeritis.

Artes & intuitus in electione pravorum.

Luc. 15. 8.

Dotes deſpectæ non habitæ.

Si quæruntur, invenientur, & quomodò.

9 Quid, etſi nefas, non cogitat ſervus, ut fiat dominus; & maximè in dominum, quem tunc habeat in ludibrium! Quæ non impoſuit perfidus Siba fideli Miphiboſeth? Proditori nihil fas. Embolio, ſeducto profugo Rege, obtinuit calidè quæ fuërant domini. Cùm dolus illi benè ceſsiſſet; ne cognoſceretur, officijs ad ſpeciem fictionem auxit: ſed tandem tandem ſtrophà nudà, ſuffocatur innocentia, quæ licèt cognita, plectitur, dum impoſtor à ſupplicio fide Regis liberatur. *Quid ultrà loqueris? Tu & Siba dividite poſſeſsiones.* Quid ad hæc innocens? *Etiam cuncta accipiāt.* Reſtituta reſpuit? & generoſè; viſà calumnià ſervi: equidem quod videbatur premium, erat honoris ludibrium: dedecuſque fidei, confusà pudore facie, quaſi inhonoratus; qui altiori honore dignus: etenim in premio par erat ei honore; qui propter perfidiam merebatur ſuſpendi. Virtutem faſtidio reprobat, qui nocentes donis benemeritos æquiparet: & à Miphiboſeth non admititur, quod in honorem perfido ſervo conce-

2. Reg. 16. à 1.

Cap 19. 30.

Pari honori imparibus meritis; nec ſpecies honoris.

ceditur; quippe honos quo degener illuſtratur improbus, innocenti non eſt honos: etenim in pari præmiorum diſtributione, ſine cenſura virtutum; non eſt, honores concedere, ſed dignitates confundere. Quid itaque decus & ſplendor dignitatis; quando in ineptis ſunt dedecus ſine meritis? Sui & honoris ſunt ludibria, qui ſine meritis numquam cogitantur præmia: ſatiùſque atque illuſtriùs ſine honore decoratur, quàm ſi modò obtineretur: etenim nec honor nec præmium meritorum ac virtutis poteſt eſſe; quorum dignitatum participes nocentiſsimi.

10 Muneratur fidelitas Mardochæi inſigni honore; igitur aſſumitur inter cuſtodes palatij Regis Aſſueri, tamquàm præpoſitum ſatellitij. *Præcepitque ei Rex, ut in aula palatij moraretur, datis pro delatione muneribus.* (Eſth. 12. 6.) Decurſu temporis ipſe Aſſuerus interrogat quam mercedem accepiſſet; & dixerunt ei miniſtri: *Nihil omninò mercedis accepit.* (Cap. 6. 3) Unde nihil omninò, ſi honore tanto fungebatur in palatio? Habebat itaque nobile munus, ſed inter perfidos; qui ianitores erant intra Principis palatium, in quo cum illis æquale habebat officium. Sunt aliquid munera, modò fuerint aliquid merita. Quantumvis magna in magnis nec aliquid habent, ſi demeritis inhærent. Æqualia munera nacta fuerat Mardochæi fidelitas, atque Sociorum iniquitas: & ubi æqualem honorem cùm iniquis & improbis accepiſſet, verè nihil honoris ac mercedis accepit; quippequàm honos, eſtò magnus, quo pari ſorte potitur indignus: benemerito in munere non eſt honos. Nihil ergo dignitas tanta dicatur, quæ cùm ſordibus habetur. Aſtipulatur cogitationi Eucher. de *Contempt. mund.* Epiſt. ad Valerian. *Cùm promiſcuè cum bonis* (inquit) *mali ambitione conſcendant. & non unius meriti viros unus honor ambiàt, & indignos non tàm dignitas diſcernat, quàm confundat; nonne honor maior eſt huiuſmodi honore, ſine honore eſſe, quàm promiſcuis honoribus honorari?* (Eucher.) Quænam in munere dignitas indignorum iactatur, ubi à dignatis deſpicitur? Conferentis eſt furor: & in ſignum, ut canit Claudian. in *Hercul.* v. 46.

Si eundë habeant indignus, viridigni non eſt honos.

(Claudia.) *Sævit in auctorem prodigioſus honor.*

11 Methodum aſsignat in prudens regimen N. Patriarcha, inſtruens Superiorem in optatum moderamen. *Non unus plus ametur, quàm alius; niſi quem in bonis actibus invenerit meliorem:* iuſſit (S. Benedict.) cap. 2. *Regul. S.* Ergo melior eſt amandus & plus; quippe melior eſt: igitur ſi æqualis eſſet diverſis in moribus menſura amoris; eſſet omninò inæqualis, quoniam ſine differentia munerum, atque confuſione honorum; qui non plenè recti non viderent perfectionis excellentias; & extenderent iuſti ad iniquitates manus ſuas. Hoc enim periculum; ſi non diſtinguitur inter bonum & malum: equidem ſi virtus cum deſide honorem haberet æqualem; non haberet honorem: & modò demeritis promiſcuus daretur honos; ad dignitatum honores, non ita anxiè ſolicitaretur virtus. Non plus unus ametur, quàm alius; ſed virtus in hoc aut illo; ut ſit perfecta dilectio: igitur ſi virtus perfectior habeât ampliorem honorem; hic & ille aſpirabit in perfectiorem virtutem.

Quomodò dilectio Præſidis debeant eſſe æqualis & inæqualis?

Hic honor in nobis invidioſus erit. (Ovid. 6. Faſt. v. 56.)

12 Ab huiuſmodi ſcopo aberrat in actis, qui ducitur audacter poteſtate lubidinis; ubi confuſa munera & merita, præut ſine mente debacchatur phantaſia. Cuncta quæ meritorum, ſibi arrogat; ut fanatice lenocinatus diſtribuat; & ut præcogitat reſiſtentiam in delirium, & clareat factum poſt factum, nec profert verbum: patulà cordis affecti intentione, dum factum irrevocabile, nactä pectoris vafri ſutelà; quando confuſa gemit munerum pravà diſtributione reſpublica: ineptis aſſumptis, quippe incapaces, & ſibi utiles, ad thronum; & benemeritis detruſis fulmine poteſtatis deſipientis, in infernum. Conſcientia arguit, ſed ſtimulos ridet. Dicit enim prolubium: *Modò poſſum.* Quid affectio? *Ni fecerim, quando potero?* (Luc. 4. 6) Faciamus hìc. Cuncta mihi tradita ſunt. Illa magna, *& cui volo do illa.* Ut fallat, fallitur: vel ipſe ſcit quòd mentitur. Utile arbitratur cogitamen propoſiti, licèt diſtributio fiat iuxta propoſitum diaboli: ineptique cum explorent honorem; certatim curant adorare dæmonem: qui quidem in quæſtum & oſtentationem vanitatis; eligit verrens domum dumtaxàt ſordes. Patuit in præfato Siba callida aſtania. Nihil credidit de amico afflictus regni perturbatione David; cùm illius muneribus viſis; interrogavit: *Quid ſibi volunt hæc?* (2. Reg. 16. 2.) Illo in ſtatu ſuſpecta xeniola, & apophoreta hamata. Ita liberalis conditione ſervus, qui ſemper parcus? Quid homo verſipellis? Aliquid latet intra ſinuámina cordis. *Quid ſibi volunt hæc?* Aliquid hæc ſanè volunt, & volunt ſibi. Utique. Si hamum repuliſſet, ſervus in dolos

Diſcrim inter ambitioſum & avarū

Ambitioſo nil eſt fas nec ulla lex.

& mendacia non auderet: equidem cùm videret rempublicam turbulentam, poſſeque exaltari per calumniam; poſt admiſſum ingrati proditoris munaſculum, fictum in herum commentus eſt teſtimonium. Hæc ſunt ad ſolium ineptorum merita, & affectionum phantaſmata. (Verſ. 3.) Strigillat Iuvenalis, *Satyr.* 1. verb. 73. & 7. verſ. 187.

Aude aliquid & carcere dignum,
Si vis eſſe aliquis: felix & pulcher & acer: (Iuven.)
Felix & ſapiens, & nobilis & generoſus.

13 De huiuſmodi ridicula diſtributione quæritur Ieremias, ut ſervaretur in dignitatibus horum integritas. *Parvuli* (Thren. 4. 4.) (ait) *petierunt panem & non erat qui frangeret eis.* Magna miſeria, modò in civitate panis non ultrà: ſed maior dolor, ubi deeſt in abundantia quin effluat, quippe non eſt qui diſtribuat: equidem cum merita alantur honoribus, hiſque reſultet regiminis decus; deficiunt in ſumma copia, ſi non diſtribuuntur dignitates iuxta merita. Vide dicta. *Tom. 6. T. 6. D. 2.* Haud prudens diſtributio in regimine, ſi infirmi accincti ſunt robore: ſiquidem ægrè affectum languet cor, ſi meritorum famelici plenè ſaturati ſunt. Secùs accidit cum Domino, ſocijs manentibus in caſtello. Ignotus erat illorum errantium oculis; *& cognoverunt eum in fractione panis.* (Luc. 24. 35.) Non in pane, ſed in panis fractione. Quis ſit Princeps patet iuxta modum quo diſtribuit. Colores quærunt affecti in ineptias, quaſi demerentium deauraretur habilitas; & quo magis pinguntur magis fuſcantur: quoniam inter tot umbras & aſcititios colores; non ſolùm non videntur, ſed nec apparent imagines. *Deus facit mirabilia magna ſolus:* (Pſalm.) etenim dum eligit magna, in muneribus videntur, quæ exoptantur mirabilia; & affecti in prodigium oſtendunt monſtra. Ad rem, quod alibi dixi ex Petron. *Carm.* 19. à v. 36. Huiuſmodi ſtudium.

Cognoſcitur quis habeat ſolium in diſtributione dignitatū.

Florebũt honores, ſi conſerantur meritis.

Ut revocent per damna famem.
Falſus erit teſtis, vendet periuria ſumma.
Nec minor in campo furor eſt, emptique Quirites
Ad prædam ſtrepitumque lucri ſuffragia vertunt: (Petron.)
Venalis populus, venalis curia Patrum.
Eſt favor in pretio: ſenibus quoque libera virtus.
Exciderat, ſparſiſque opibus converſa poteſtas,
Ipſaque maieſtas auro corrupta iacebat,
Pellitur victus Cato.

DIDASCALIA VI.

Patriæ amor, non amor; ſed furor.

1 INTER Ethnicas à veritate devias ſuperſtitiones, plauſus fuit Amor extenſione poteſtatis; quippequam ſtabilivit regna, intra humana æſtimabilia præcordia, maiore pondere gratiæ; quò ſine ſenſu è ſenſu radicabatur in corde; ubi eius dulcis tyrannis ita grata, ut neque pectus doleret, etiam ſi ſentiret vulnera. Unde Euripides apud Delr. in *Tragœ. Hyppolyt.* ex Senec. verſ. 185. accinit:

Cur à amor ſignatus maximus dæmonum.

Rudis, omniſque elegantiæ expers,
Quiſquis maximum hominibus Deum ignorat; (Eurip.)
Et inter dæmones omnes ſupremum eſſe.

Modò inter mundanos altius fabula ſedet; quàm Ethniciſmus ſtudioſè finxit: igitur dum amor patriæ præcordia titillat, & pectora ſauciat; non ſolùm fovetur dæmon, ſed ſupremus dæmoniorum non enim tantam Deitatem auderet turpiter adorare; niſi arreptitius & poſſeſſus à dæmone. Ita obijcitur, & iure timetur; quia non ligatur, cùm ſit extra ſe, & gladius in manu furioſi ſit; tolerante patientia ſub enſe quæque deliria; eò quòd phreneticam & potentià impotentem inſaniam, inſani extollant expectabilem prudentiam, amplectanturque libentiſsimè pectoris gaudio, à quo declinatio congrua, quaſi à dæmone & furioſo. Ægrè pertulit Achis Princeps Geth, quòd furioſus (eſtò larvà) aulam ingrederetur David. In tædio demonſtrat decora throno. In aula regia phrenetici nec imago: pudet utique, quòd in conſpectu Pricipis fiat ſcelus, & ſit propter furorem aulicis riſus. *Vidiſtis hominem inſanum* (ait Achis) *quare adduxiſtis eum ad me?* (1. Reg. 21. 14) Sanè reipublicæ virus, homo in palatio furioſus. *An deſunt nobis furioſi, quòd introduxiſtis iſtum?* Cur dicit *Iſtum*? Cur iſte tantùm in tædium; (Verſ. 15) ubi fatetur multos ſecum habere, & etiam uti mente externatos tolerare? Alij erant adſtricti funibus; hic autem errabat vagus. Illi non tolerati arcebantur ab aula: hic toleratus, ingreſſus in interiora: hicque iurè ab aula expellitur, dum turba mentis impotum vel ridetur, vel deſpicitur; quippequàm toleratus furore per-

Quilatet ſub larva patriæ.

Furioſus toleratus intolerabilis.

Q

percitus, mente deſtitutus, œſtro pungente phreneſis, proculdubiò ad vitæ quietem inſanus intolerabilis. Breviùs ac vigilantiùs Noſtrates: *Un loco tolerado es intolerable loco.*

Iob. 19. 27.

2 Tautologia indicat, unde vecordia & veſania. *Ipſe & non alius*: dicit Iobus dum aſcenderit in gloriam ſummi honoris. Ipſe & alius videtur qui aſcendit gradum leviculæ dignitatis. Ille ſignat vel in throno eamdem uſque in cœlum aſſumptam, entitatem: hic in mundo vaniſsimam hominis conditionem. Eſt homo ipſe, ſi decoratur ratione; ſed non homo ſine mente, cerebro vacuo; vanitate pleno: & ubi patriæ & non rationis dominatur effectus & affectus, cognoſcitur ipſe & alius; igitur ipſe non eſt, qui phrenetica paſsione furens extra mentem fit. Statius, 2. Silvar. 1. v. 212.

Affectus in patriâ lactat dementiam

Statius.

——Hos bella, hos vulnera poſcunt.
His amor exitio, furor his, & ſeva cupido;
Ut ſileam morbos.

Non hìc de gleba loquimur; licèt, qui de terra eſt de terra loquatur, & lactetur amplius amor, quò terra peior. *Nemo enim patriam, quia magna eſt amat, ſed quia ſua* (ait Senec. *Epiſt.* 66. etſi contraria dicat Ad *Helviam*, à cap. 6.) Ulyſſes ad *Ithacæ ſuæ ſaxa ſic properat; quemadmodum Agamemnon ad Mycenarum nobiles muros.* Eſt ſanè dulcedo, & proprio quiſque valet excuſſari voto; licèt amoris ſcopus ſit quercus & quercus; ut ait Euripid. in *Phœniſſ.* v. 361. & Ovid. 1. de *Pont.* Eleg. 4. v. 35. Unde Homer. 1. *Odyſſ.* v. 57.

Senec.

Patria cur dicitur dulcis.

Homer.

Ut nihil eſt patria, propiſque parietibus ulli
Dulcis.

Patriæ fumus igne alieno clarior, & nebula Sole pulchrior: de quo Eraſm. *Chil.* 1. *Centur.* 2. n. 16. Plauditur ſitus baſilica, quæ invenitur hara. Qui ortus Romæ, dicet cum Martiale, 12. *Epigram.* 8.

Mart.

Terrarum Dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum.

Dicet hæc qui aliunde? Erubeſcet præ pudore? Minimè. Quaſi nihil deſpiciet eam: & ad propriæ patriæ ſpeciem tranſibit ex fumo in lucem. Hæc profectò inania, etſi fuiſſent magnifica. Exultent ergo pro arvis de cupulis, vel de ſcopulis.

3 Non hoc noſtrum. Noſtra ſanè, quæ tantùm noſtra, de queis apud Scribani fidelis & acceptabilis ſana doctrina. *Scinditur enim* (ait in *Medic. Relig.* lib. 3. cap. 16.) *nationum gentiumque diſcriminatione, univerſum Religionis corpus, quod ſola animorum coniunctio tuetur: deſcenditurque invalidas partes, neque iam in uno aut altero, ſed totis concurritur caſtris: pronique in univerſæ Religionis perniciem & interitum laxatis habenis devolvimur. Ad quid ſperari poteſt, quid non timeri; cùm ad fugam aut ſequelam ſatis eſt, hanc illamve gentem ita cenſuiſſe aut damnaſſe? Tantum nationum ſtudia poſſunt; ut deſtituti noſtris, carere in ſolidum velimus melioribus; ne ab alieno ſolo nata nobis ſalus, aut petita videatur: & iam ad impugnationem damnationemque ſatis eſt; ab alia, quàm noſtra gente veniſſe conſilia: etiam Solem negaturi in meridie; ſi ab alieno in noſtrum illuxerit agrum.* Urgebit neceſsitas? Eſtò factioſi deducantur in anguſtias. Occupavit animos peſtis, evanuerunt in conſilium rationales facultates: ſepelitur ratio, mentem ſuffocat affectio: patetque furor, qui vocatur amor. Boët. 1. de *Conſolat. Philoſoph.* Metr. 7. à v. 1. tenebras ſignat.

Scrib.

In ſuos amor, freneticus furor.

Boet.

Nubibus condita, nullum
Fundere poſſunt ſidera lumen.
Si mare volvens turbidus Auſter,
Miſceat æſtum; unda diebus
Viſibus obſtat: cernere verum,
Tramite recto carpere callem.
Gaudia pelle, ne dolor adſit.
Nubila mens eſt, vinctaque frenis,
Hæc ubi regnant.

4 Perſcrutemur, quomodò huiuſmodi furore Principes Sacerdotum delirant, & debacchantes fanatici aberrant. Diſceptabatur inter illos, viſis Salvatoris N. miraculis, quæ nemo alius fecerat à ſæculi ſæculis; an qui mittendus eſſet ipſe, quaſi penderet ab illorum electione. *Diſſenſio itaque facta eſt in turba propter eum:* & cùm palàm loqueretur; ex illis nonnulli dixerunt: *Numquid verè cognoverunt Principes, quia hic eſt Chriſtus? Sed hunc ſcimus unde ſit: Chriſtus autem cum venerit; nemo ſcit unde ſit.* Illuminavit cæcum à nativitate, & intenderunt in crimen, quin teſtimoniorum perſpicuam notarent contrarietatem. Ferè factioſi laborant hoc morbo, modò in iudicijs proſit prævaricatio: ſiquidem non inquirunt veritatem, ſed uti furioſi crimen. *Nos ſcimus* (inquiunt) *quia Moyſi locutus eſt Deus: hunc autem neſcimus unde ſit.* Quid hoc? Pridem dicunt: *Hunc ſcimus, unde ſit.* Modò: *Hunc autem neſcimus unde.* Modò affirmant

Ioan. 7. 43.

A verſ. 26.

Cap. 9. 29.

mo-

modò negant? Affectio tradiderat in inſaniam. Non erat ex illis, quo factus in ſignum contradictionis: indignuſque dignitatis condemnatur, ab honoreque repellitur; quippe ni floreret prodigijs ex propria patria, licèt vidiſſent prodigia. Sciunt unde eſt, atque neſciunt unde ſit: ſcire & neſcire, eſt vulnus veritatis ex prævaricatione læſæ mentis, renuentium conferre dignitatem, naſcenti extra electorum regionem: etenim ſummis dotibus, diviniſque chariſmatibus indignus; quamvis floridus occurrat homo de cœlo delapſus. Phreneſis cognoſcitur, ubi mens prævaricatur. Furor patet, Eſt, non eſt: Eſt & non. Scire & ignorare, ut arceatur ab honore, qui debet eligi. Modò, quia cognoſcitur Unde, repellitur; dignus claret, quùm neſcitur. Quid ad hæc? Furores ſunt; & perſiſtent in inſania cerebro vacuo, quoniam ſinciput ſanum evacuavit affectio: etenim in repulſam, ni patriæ intercedant merita; eligent, uti furentes, extrema contradictoria.

Non credunt in alijs etiã prodigia.

5 Prætereà, ut clareat furor, quem gignit peſtilens amor: equidem eiſdem utuntur technis & circumventionibus, quos virulenti momordit vipera affectus. Merita præclara expoſcunt præclara munia. Cognoſcuntur; ſed quia in aliënis à provincia, & odio habentur. Qui his ornatus, in honorem aſſumendus ut dignus. Quid ſi non indigena? Non nationes honorandæ, ſed merita: dignuſque ex iure honorandus eſt, undecumque meritis in congregatione ſit. Splendor ſolicitatur honoris, dignatis meritis, reſpondentibus magnitudini dignitatis: & ſi in digno dotes ſunt; parùm intereſt, quod oriatur hinc vel hinc. Si merita eſſent in ſuis, aliquid ad errorem haberent excuſationis. Inquirunt, ſed non inveniunt. Perſiſtunt in conſilio; ac ſine dedecore, nullum ni è ſuis cogitant convenire dignitati. Eligatur ex alijs. Tunc equus durius furoris: malunt enim ex proprijs cum ignominia dignitatis aſſumi, quam ex electione digni dignitatem honorari. Floret, dicunt, meritis; cæterùm non eſt ex noſtris: neſcimus unde ſit, eſtò micet dotium lux: noſtrique nec honoris decus; quòd ad illam aſſumatur homo ignotus, alterius utique gentis & nationis; quantumvis prodigium multis. Falſum proponitur, ut expellatur. Ex veſtris eſt, qui orbis miraculum. Itaque, verùm non noſtrum. Eſt, ſed ſcimus unde ſit. Ideò: propulſabitur in electione; quia ſcimus Unde. Non eſt, tametſi magnus, unde vellemus. Unde natus, ſcimus; ſed neſcimus unde. Ad repulſam ſufficit quòd ſit inde. Inde eſt, qui debebat eſſe hinc, atque emergere inter nos. Quid ille, quantus ſit, in culmina dignitatis? Si ex noſtris non oritur, non oritur nobis. Hoc primum quærendum: ſcilicèt commodum, quin in contradictione conſtet teſtimonium falſum. Scimus Unde, & propugnamus; quia unde ſit profectò ſcimus: attamen ſi inter nos, ex nobis & ad noſtra non ortus; ignoramus, Unde natus. Si non ex noſtris, quid quòd homo, de cœlo deſcendens? Ita putri cerebro, Vatinio poſtponitur Cato.

Dignus honorandus eſt, undecumque ſit.

Cogitationes phreneticæ irrationalia.

Alba liguſtra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Virgil. 2. Eclog. v. 18.

6 Appoſitè Stoicus. *Cùm negligentiſsimè amicos habeánt* (ait *Epiſt.* 63.) *miſerrimè lugent; nec amant quemquam, niſi dum perdiderunt. Deinde ne unum quidem amavit; qui pluſquàm unum amare non potuit.* Quid quòd alienus, ſi dignus, atque dotibus ornatus? Poſtquàm in Regis ſolatium Ioſephus expoſuit ſomnium; ut virum induſtrium in nobile miniſterium provideret, non ſe, ſed modò dignum, quemcumque Pharaöni propoſuit. Quid Pharaö? *Num invenire poterimus talem virum? Tu eris ſuper domum meám; & ad tui oris imperium cunctus populus obediet.* Amplectuntur ſinè tergiverſatione Principes, cùm inter illos eſſent plures, & ſapientes. Quia ſapientes, peregrinum ut Principem venerantur, & libentiſsimè obediunt; nec illo elato ad exaltationem, hiſcunt. Solium conſtituërunt dotes, quo gradus in culmina dignitatis: indigenæque mutuò ſibi gratulantur, ubi merita Ioſephi ad thronum iurè aſſumuntur; quippe quantumvis ex alia natione & gente, meliorem atque digniorem videbant in dignitate. Claudian. 2. de *Laudib. Stilicon.* à v. 122.

Senec.

Geneſ. 41. à 38.

Merità debent honorari, licèt non patrigenæ.

—— Non obruta virtus
Nuditate latet: lectum ex omnibus oris
Evehit, & numquàm meriti cunabula quærit,
Et qualis, non unde ſatus. Sub teſte benigno
Vivitur: egregios invitant præmia mores:
Inſtruit, ut nulli cupiat ceſsiſſe labori.

Claudian.

Ioſephus ex illis non erat, verùm erat & inſignior inter illos. Si nonnemo quereretur de exaltatione, quia alienus; eſſet profectò furioſus, concedens fanaticè indigenis, quod debebatur meritis: qua cervicosà electione (utpotè indigni, ſine in-

Prudentia ex omnibus eligit, quæ dignitati congruit.

duſtria in miniſterium , ſine obtione meritorum ad officium) ſi in civem fortuitò lubitu affectioni caderet ; Ægyptus tota periret: etenim amor patriæ , uti furioſus, mavult omnium exterminium , quàm ex altera natione digniſsimum exaltatum.

7 Super ſcutum fiebat olim inauguratio Principum ; felici omine , ut eſſet in protectione ſubditorum. *Perſarum vallo direpto* (refert Rhodigin.*lib.* 18. *cap.* 1.) *gregarius miles , cum Parthicum fortè ſcutum comperiſſet , in quo ſeriatim collucentes viſebantur margaritæ ; per rei inſcitiam , gemmis abiectis , tantum abit pellis nitore contentus.*

Cœl. Rhodig

Huiuſmodi ſtoliditas magis ridenda in factioſis ; qui nihil pretioſum arbitrantur niſi in patriæ vilibus arvis : equidem (inter telluris ſordida , vel exterorum aliena momenta) modò articulus electionis occurrat ; amor nationis infatuat:pelliſque nitore (ſi nitor) ornatur dignitas , & in dignis , quippe alterius regionis , proculcant gemmas.

Stoliditas nationalium.

Non porcis proijciendæ margaritæ. Sunt frontones conditione porci : & quibus conditio immunda , haud perplacent niſi ſordida. Ex ſuis dumtaxàt coruſcant ornamenta dignitatis, neque exiſtimant pretioſa ornamenta , niſi ſuis : pellemque ex nitore deſipientes eligunt , & margaritas deſpiciunt; igitur cùm nihil ſit illis pretij,ni fuerit ſui ; potiùs appetunt barbari barditatem , quàm pretioſum Superiorem. Si electionem critici carpunt ; ipſi ſe ſapere dicunt. Neſcio quid ſapiant erga electionem , niſi divinem. Dicam : an iudicio obliquo , vel prorſus recto ? Frequenter factioſi perveniunt in optata , per ſcelera aut flagitia. Eſt , iuſto Principe , formido, an Nemeſis ſit à tergo : & cùm aliquid mulciminis habeät ſuffragium ; dumtaxàt quærunt ſine gemmis in protectionem ſcutum : inepti bardi celebrantes exaltationem ; quia ſervant pellem : oſtenduntque ſuis ex ſuis gratulabundi in culmine honoris,

Numina , monſtriferis quæ Tartarus edidit
annis.

Claud. d.v.111

8 Verùm unde tantum pondus miſeriæ ? Ex affectionis furore. *Modicus originis , Principum amicitia* (ait Tacit. de Poppæö Sabino , 6. *Annal.* cap. 39.) *triumphale decus adeptus , nullam ob eximiam artem ; ſed quod par negotijs , neque ſupra erat.*

Tacit.

Honorem adeptus , quia munere minùs ; iacebantque ſine ullo veſtigio honoris, quia ille ſuſtulerat , virtute præſtantes. *Audite hæc omnes gentes* (inſit Pſalmographus) *quique terrigenæ, filij Adam : ſimul in unum dives & pauper.*

Pſalm. 48. à 2. Heb.

Quid audituri , qui habent aures audiendi ? Quodnam fatum terrigenas maneät , ubi illorum poteſtas uſquequaquè delirat. *Sicut oves in inferno poſiti ſunt.*

Verſ. 15

Vivunt & in Tartaro iacent:Quippe terrigenæ indignis ſuffragia præbent , quin obſtent ſcandala , quæ cognoſcunt , quoniam poſteà præ natione , in ore ſuo pleniſsimè complacebunt : & huiuſmodi dumtaxàt egredi quibat aſſumptio ; ab illis qui antequàm mortui , habitabant in inferno.

Eorum delira ſuffragia.

Ita filij Adam , ſi in terra terrigenæ ſunt. Omnes gentes audite in ſtuporem hæc : etenim nationales ſuis tantùm concedunt honores , qui pro meritis pertinent ad omnes gentes. *Ecce iſti de longè venient : ecce illi ab Aquilone & mari , & iſti de terra Auſtrali.*

Iſai. 49. 12.

Tunc cœli terræque plauſus , ſi eligitur dignus , & ex omnibus gentibus : igitur ſive illinc , ſive hinc , ad laborem & honorem , filij ſunt omnes Adam : nec ius eſt quòd meritis prævaleat patria , ſi prælegenda ſunt merita : alias ſi dotes ratione telluris ; affectio divites dimittet inanes. Ex textu conſtat quid faciant terrigenæ , patriæ titillante furore. Videtur *ſimul in unum dives & pauper*; quippe ab obcæcatis extollitur plenus ditiſsimè munium ; ſed in decorem honoris , pauperrimus meritorum : ita nudus in ſolium , ad quod veſania contribulium aſſumpſerat ; ut opus ſit quòd oſtiatim in ſplendorem centunculos petat : etenim ſi dedecùs infula , aptiùs caderet clitella.

9 Ne mireris : hæc miracula debacchantis affectionis. Inter Aſtrologos , ut obſervat Arator in *Phœnom.* & Ruſus Avienus in *fabul.*collocatur ut ſidus Sileni Aſellus.

Græcia docta dedit : quapropter denique
Aſellum
Aſpice , aſtra adolet.

Avien.

Merita refert Natalis à Comitib. 5. *Mytholog.* cap. 8. *Cùm Iovi* (inquit) *adverſus gigantes pugnanti , opem ferret Silenus ; dicitur eius aſinus , quo in eo bello uſus fuërat ; inter ſidera Iovis beneficio locatus.*

Natal. Comit.

Dignus ſanè ſolio : Iovem iuverat ruditu ; quaſi aſellus in fervore certaminis careret meritis , ut per eius munus poſtponeretur gigantibus. De delirijs præ natione factioſis fabula narratur , dum inter illos ne extorris eligatur contenditur; quin cognoſcant phreneſim , neque conſilij pudorem ; perfricta fronte ſequentes propoſitum , in meritorum gigantum ludibrium : equidem minimè piget , aſinum collocare in cœlo ſtellato dignitatis ; ne fulgere in illa poſsit dignus alterius nationis : quia dum hìc inſignijs ſingularibus dotium depromit meritum ; ille elatus à terrigenis cognoſcitur per ruditum.

Furor in dignitate ... noſque ſummergit.

Videntur , ſive ridentur *ſimul in unum dives & pauper ; pauper & dives.* Ineptus dives dignitatis infulis,nudus meritis: dignuſque ornamentorum locuples plenitudine , honorum profectò in extrema paupertate. Quapropter, ut ſuccinit Iuvenal. *Satyr.* 7. v.203.

Pœnituit multos vana ſteriliſque cathedræ.

Iuvenal

10 Pharmacum apponit Patriarcha N. in hæccine putrida vulnera , ut in congregatione ſint unum diverſa corda. Ita *Regul. S.* cap. 2. inſit : *Ergo æqualis ſit ab eo* (Præſide ſcilicèt) *omnibus charitas: una præbeatur in omnibus ſecundum merita diſciplina.*

S. Benedict.

Pende *Æqualis* amor , ne in Monachis de inæqualitate ſit dolor , & expreſsione imprudentis amoris ſit amans amens. *Omnibus.* Sic Præſulis integritas, ut ſit charitas : quippe aliàs non erit ordinis diſciplina , ſed inordinata corruptela; cùm omnes ſint ad onera muneris , & ad munera non omnes. *Æqualis omnibus & in omnibus* , ne ſint in pectore queſtus; cùm æquales in ſervitio , ſunt inæquales in præmio.

Unde rectus ordo, dum occurrit electio?

Hìc non introducitur gratia , ſed ſtabilis iuſtitia : ideo addit : *Secundum merita.* Non ad libitum his vel his tribuatur munus , ſed in omnibus , ſecundum merita omnibus : non ſuis , quia ſui , quod quidem commendatio ſine pondere : ſed omnibus ſecundum virtutes ; quia ſic , ſui & ex ſuis florent omnes : & magis ſplendent , quùm in honoribus cognoſcuntur per merita , & non ex patria. *In hoc mirabile eſt* (dixit qui fuerat cæcus cæcis corde) *quia vos neſcitis unde ſit , & aperuit meos oculos.*

Ioann. 9.30.

Neſcitis unde : in hoc mirabile , dignuſque honore : equidem non cognoſcitur à patria ſed per prodigia. Inde eſt, unde miraculum ſit. Inde culmen maieſtatis , unde vos neſcitis ; & magis mirabile , quia neſcitis unde. Dicunt merita. Quidùm ſciendum de patria, quam prædicant mirabilia ? Devenit in extremum vis furoris; dum miraculum conceditur & negatur,quia non à ſuis.

Dignus, qui non cognoſcitur patriâ, ſed per prodigia.

11 Videamus profectò , quanta malignatus eſt inimicus in ſancto. *Poſuerunt* (ait Regius Pſaltes) *ſigna ſua,ſigna.*

Pſalm. 73.5.

Quænam ſigna ſua ? *Idola & ſculptilium vexilla* , ut dicemus hìc *Tautolog.* 7. *D.* 1. *n.* 11. Signa , quæ priùs ſigna , erant prægrandia ſaxa in quibus Dei præcepta erant ſcripta.*Ioſue*, 8. 32. Ita ut canit Ethnicus, 1.*Pharſal.* à v.6.

In commune nefas infeſtiſque obvia ſignis
Signa.

Lucan.

Patet quanta malignitas in ſancto , dum eliguntur Duces è patrio ſolo : quandoquidem lex proteritur ſacra , ut erigantur affectionis idola : & ubi ſolicitatur rectum Reipublicæ regimen; ſignis pro ſignis convenitur in certamen. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram , & in vexillis oſtentarunt ignominiam : equidem cum ſuorum ſolicitatur erectione maieſtas, ſuos dumtaxàt erexerunt in ſtatuas ; ut facerent quicquid placeret reſpectu legis, cùm pro Præſidibus conſtituiſſent lapides, evertendo legem , ut inſenſatum haberent conſtitutum Superiorem.

Exterminium religionis ingeruntur nationales.

Signa ſua, ſigna, in queis malignitas nota: equidem non eligerent ineptos, niſi deturparent dignos; ut eiuſmodi expulſione, dum licet, poſſent vivere ſine lege.

——— *Hic nuda & candida ſigna?*

Iuvenal 3.v.215

Hæccine molimina prava , pro lege in terra , terræ concipiendo idola , ſine mente, ſed furore : igitur ſecundum legem in erectionem ſigna; non alia ſigna, quàm undecumque merita.

12 Occurrit phreneſi cerebrum terebratum , quia evaporatum iudicium. Non cognoverunt (ſubditur) *ſicut in exitu ſuper ſummum.*

Ibid.

Quoniam in exitu? An vitæ? Serò cognoſcunt , huiuſmodi pravà affectione , ſeminata zyzania in agro amœno reipublicæ : & morte patet proximà , unde habet comburenda zyzania , pravumque lolium. Ibi erit fletus & ſtridor dentium, & ſigna laudis ; propter quam vocaverunt nomina ſua in terris ſuis.

Quantum nocumenti ex huiuſmodi affectione.

Quod illis videbatur , ſi momentum , momenti parùm, obijcietur uti ſummum. Summum , permutatis legis ſignis , in tremendo iudicio; tota vita animorum perturbatio & conturbatio. Exitus acta probant , malignitatemque firmant. Aliter cogitat Sidonius Apollinar. Non Domini , Domini exitum mortis , ſed exitum dignitatis. *Lubricis , ac præcipitibus culminibus inſiſtunt.* Ita *lib.* 2. *Epiſt.* 13.

Sidon. Apollin

Non deſinunt ſed cadunt. Cùm tantùm erecti deſerviant in dignitatis pondus , diſponuntur in lapſus : elucet in ruina imaginis , quid ſit electum & erectum a ſuis : igitur ſi in dignitate lapides ; extra dignitatem offendicula pedis : ſaxum & ſaxum , vel ſuis erectoribus odioſum : dum iudicarunt fore culminis ſplendorem , invenerunt extre-

mam

Cur proterunt, quem eri gunt?

mam honoris indignitatem. Alia timor. Non invenerunt uti cogitarunt. Singuli, quia ex illis cuncta cupiebant; & cunctis, non ſingulis erant cuncta. Unde in exitu vel ad exitum, quicquid cogitatum cùm non cecidiſſet (nec poſsibile) ad votum; ſaxum ab erectoribus alliditur, uti ſaxum.

13 *Hæc res* (inquit Seneca 3. de *Ira* à cap. 30.) *ſua in reges arma convertit; fidiſsimoſque eò compulit, ut de morte eorum cogitarent, pro quibus & ante quos mori, votum habuerant. Divum Iulium plures amici confecerunt, quàm inimici;*

Senec.

quorum non expleverat ſpes inexplebiles: ſed quemadmodum ſufficere tam improbis

Erigunt in commodum.

deſiderijs poſſet; cùm tantum omnes concupiſcerent, quantum poterat unus? Hoc periculum ex affectione nationum, & quùm ad honorum munia, non eliguntur merita: ut contigit perverſo C. Caligulæ,

Hemelar.

cui initio principatus ſcriptum encomium: P. P. *Pater* ſcilicèt *Patriæ*: verùm decurſu temporis, iurè interpretatum *Patriæ Peſtis*. Hemelar. *Tabul.* 5. Hinc cautum à populo Romano, Senatuque, *ut vacationem aliquando honoris Fabiæ gentis daret; ne maximum imperium in una familia continuaretur.*

Valer. Maxim.

Ita apud Valer. Maxim. *lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 5. Dotes enim abeſſe ab alijs, eſt dumtaxàt cogitare cogitationes. Statuæ Heroibus Athenis erectæ, dicebantur *Lotina ſimulacra*: inquit

Quæ Lotina ſimulacra?

Pauſan. *cap.* 250. ex quo etiam Chartar. de *Imagin.* pag. 16. Ex uſu loti procedere oblivionem patriæ, aſſerunt ex Homer. 9. *Odyſſ.* Strab. *lib.* 17. Plin. 13. *cap.* 17. & Eraſm. *Chiliad.* 2. *Centur.* 7. n. 62. Aptè ſtatuæ hominum inſignium factæ ex loto; ut affectionis ſuorum amandaretur ſuſpicio: igitur cùm honoris ſplendor illis ſit,

Cur heroes inſtar ignis?

non à ſuis, ſed per ſe; ſignant patria oblitâ, haudquaquàm habere à patria, ſed per clariſsima geſta: macula ſanè eſt honoris, ſi habetur tantùm à ſuis: etenim meritorum eſt oblivio, ſi ſuffragatur affectio. Hinc lemma ignis, extra ſphæram qui lucidus: *Splendet, nativà è ſede remotus.*

Picinell.

Picinell. 2. *Mund. Symbol.* n. 14. Ita claritatis meritorum, muniumque fulgor; ſi operationum ſolicitatur ſplendor: igitur qui non per ſe, ſed à ſuis honoratus, obtinet profectò dignitatem; ſed nequaquàm dignitatis ſplendorem.

14 Bernardus ſtudet paci, ac medetur carcinomati. *Eligendi* (ait, 4. de *Conſiderat.* cap. 4.) *de toto orbe, orbem iudicaturi.*

Bernard.

Ita relegatur nationum queſtus, dum ſecundum merita omnes eliguntur, & ex omnibus: etenim ſi nos Deus congregavit de nationibus in unum, ad regnum vel principatum, & hos vel illos prætermiſerit iuſtitia; ſignum erit, quæſiſſe, ſed non inveniſſe merita: & ſpectat ad eius inflexibile regimen, in dignitatibus conſtituere meliorem: in cunctas nationes ad iudicium inclinari, cæterùm nullam expellere. Chriſtus è cruce regnans, ſuper humerum cum illa ſubiens imperium; *Inclinato capite, tradidit ſpiritum.*

Ioann. 19. 30.

In diſtributione muniû, ſit reſpectus cunctarum nationû.

Quorſùm verſus? In pectus quidem. Ad illos, qui erant in pectore: ad illos qui latebant in corde, ut aperiret, quando caput inclinavit. In corde Chriſti erant omnes nationes, quæ in univerſa terra. Ideò *exivit ſanguis & aqua*: & ibi ubi omnes, caput inclinat; ut quid faciendum in electionibus doceat: igitur dum aliquid in congregatione optantium gratiâ aut iure diſtribuitur; in omnium nationes debet inclinari caput. In cunctis ſunt vel poſſunt eſſe merita: hæc à capite iudicanda: & tali inclinatione; ut cognoſcant eſſe in pectore: plenum iurgis eſt diſtributionis diſcrimen, caput in hanc vel in illam gentem non habere inclinationem.

Secùs, iurgia.

In ſingulis eſt aliquid laudabile, anfractuſque occurrunt quolibet itinere. *Quid attinet mores natione pendi?* ait Valer. Maxim. 1. *cap.* 1. n. 2. in *extern.*

Valer. Maxim.

Imprudens & vecors eſt, qui cæteros deſpicit, non quia deſpicabiles; ſed quia non ex ſuis, ſuorum tantùm buccinator encomiaſtes; qui continuò in ſanitatem cerebri poſcit elleborum, vel indiget, ut dormiat, unguine murium. Ni illi dicatur, quod alij dictum, carmine inepto quærenti plauſum, & obtundenti cerebrum: *Sinum ſaxis onerabo, ut quotieſcumque cœperis à te exire, ſanguinem tibi à capite mittam.* Petron. *Satyric.* pagin. 32.

Et diſſenſionum ſemina. Petron.

Ita fracto capite, deſiſtet furore: & ictu cognoſcet ut furioſus extra ſe exire, illuſus amore frenetico patriæ: dicamque cum Ovidio, 5. *Triſt.* Eleg. 3. v. 5.

O decus, ò patriæ per te florentis imago!
O vir non ipſo, quem regis, orbe minor!
Sic habites terras.

Ovid.

*** *** *** ***
*** *** ***
*** ***

DIDAS-

DIDASCALIA VII.

Nonnumquàm pravus, qui è ſervitute dominus.

1 SUNT nonnulli ita vafri & verſipelles, cordis cuniculis, ac ſinuamine pectoris, ut in optatos ambitionis exitus imitentur conditionem fulminis; cuius ſtrages primùm in fletus videtur, priuſquàm ullo ſtrepitu ſonus exterminij audiatur.

Perſ. 5. v. 115.

——Fronte politus,
Aſtutam vapido ſervat in pectore vulpem.

Iob. 19. 27.

Dicit principalis Tautologia. *Ipſe & non alius*, infit Iobus: ſecùs ambitioſi pectus.

Ambitio ſpecie virtutis.

Simulat conditionem, ſi præſentit iuxta votum poſsibilem dignitatem. Ipſe eſt, & alius, ſi obtigerit munus: equidem quæ videbatur commendabilis modeſtia; dum fungitur munere, inſolentiæ ſummæ expanditur arrogantia. Conditio ferè ſervorum, ludente fortunâ in lapſum, atque ſimul demonſtrante & ortum & præcipitium. *Milites, quaſi ditandi hoc Principe* (inquit de Thriphone Ioſeph. 13. *Antiquit.* cap. 12.) *continuò ei imperium dederunt.*

Ioſeph.

Dum verò adeptus iam concupitam poteſtatem; non amplius diſsimulare pravum ingenium valuit, quod privatus tegere conatus eſt; quo magis animos hominum ſibi conciliaret. Quam primùm enim Rex declaratus eſt; abſque perſona Tryphonem agere cœpit.

Honor exprimit cõditionem electi.

In culmine principatus, cunctis ſubditis claruit, quis fuerat ſervus. *Ita animus cæcus* (ait Senec. 5. *Benefic.* cap. 12.) *quicquid illi commiſeris, id onus ſuum & perniciem, & occaſionem miſeriæ facit.*

Senec.

Feliciſsimis itaque plurimum æſtus ſubeſt, minuſque ſe inveniunt; quò in maiorem materiam inciderunt, quà fluctuarentur. Ergo nihil poteſt ad malos pervenire, quod proſit: imò nihil quod non noceat. Quæcumque enim illis contigerint, in naturam ſuam vertunt: & extrà ſpecioſa, profuturaque ſi alijs darentur; illis peſtifera ſunt. En ſigna vilis pectoris & ſervitutis.

Horat. de *Art.* v. 337.

Numquàm te fallant animi ſub vulpe latentes.

2 Inſignis olim cogitatio fuit, Nemeſim collocare unà in ara cum Spe: de quo videſis Politian. Marull. & Claud. Minoen, in *Alciati Embl.* 46. Societas harum ſpectat, ut nil ſperet animus, niſi quod liceat: equidem ultra licitum, irrationale votum: ſpes enim debet præſcindi à Nemeſi, quæ ſine corde. Videſis, *Tom.* 1. *T.* 3. *D.* 11. *n.* 2. Altiorem arbitror ſenſum ex ſocietate duarum, Spes ſemper florida,

Imagines Spei, & Nemeſis.

etſi fructibus vacua. Spectat ſidera vultu, ut vota explicentur eventu felici è cœlo, Rhamnuſiæ inſignia erant frenum & menſura, ut ex Chartar. ſæpe diximus, & hìc iterabimus, 5. *D.* 3. *n.* 1. & 6. *D.* 5. *n.* 1. Spes perſiſtit, quouſque votum potitum; illuduſque, illam ut compeſcat, comes Nemeſis frenum. Nullum inſigne remanet Nemeſis, dum evaneſcit ſpes ex adventu fruitionis: unàque collocantur, ut improbi propoſita ex ambitione explicentur: etenim ſi ſpe honoris, eius audaciam compeſcebat Nemeſis; cadente in ſinum feliciter voto, ad omnia illicita, & flagitioſa impellitur ſine freno.

Nacto honore, ab ambitioſa principatur ſine freno.

Flos ſpei in fructum fauſtè mutatus, quo geſtit pectus. Timiditas tranſijt in gaudium, quia exulat votum, ſub quo ad amuſsim Rhamnuſiæ, vultus effingebantur fuco modeſtiæ, angue latente ſub herba, ne præcognoſcerentur toxica, & cogitationes vapidi cordis, exhalaturi poſſeſsione dignitatis. Illa dum contingit, cum ſpe Nemeſis fugit: equidem cum eius non eſſet frenum, quo arceretur in pravitatem propoſitum; in quælibet à voluntate atque lubito decreta, præceps procedit audacter ſine menſura. Nihil diſtinguit inter ſacrum & profanum: nullius ponderis arbitratur pondus legum: per fas & næfas iure poteſtatis frangit repagula iuris: proditque effrons in indigna dignitate, quæcumque ſcelera cordis conceperat ambitione: etenim ſi pridem non præceps; receſſerat freno, ex defectu poteſtatis: cautèque flagitijs captabat honorem, ut ad illa poſſet adipiſci libertatem.

3 Quibus non ſe mancipavit intentio prava Abſalom! Illi audaci nulla lex. Nec exilio flexus in meliora genius, neque reſipuit indultus. Appoſitè Seneca. Molimina protervi; turbulentique cordis, ex pravitate pectoris, *ſtant in loco eodem, ſtabuntque, & in omne nefas labi* (ſubdit, 1. *Benef.* cap. 10.) *paululùm dumtaxàt ultrò aut citrò mota, ut fluctus. Abrumpit frenos pudicitia, nunc viget furor,*

In vitia nudatum pectus.

nunc cultus corporum nimius, & formæ cura; præ ſe ferens animi deformitatem: nunc in petulantiam & audaciam erumpit malè diſpenſata libertas: nunc in crudelitatem privatam, ac publicam itur, bellorumque civilium inſaniam; quà omne

Senec.

ſan-